

๔๙๕.๙๑๑
๘๖๔๒๗

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
กรุงเทพมหานคร

๑๖ ก.ค. ๒๕๕๓

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

เมษายน ๒๕๕๓

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

S 370748

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
เมษายน 2553

ธีระรัตน์ ศิริสวัสดิ์. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาดิกานนท์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
เรื่อง ประเพณีไทยในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
รัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2552 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร จำนวน 54 คน ซึ่งได้มาจากการ
สุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้อง ใช้ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 18 ชั่วโมง

ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized One Group Pretest – Posttest Design
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต และ
แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test แบบ
Dependent Sample

ผลการศึกษาพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร มีประสิทธิภาพ 81.17/82.11
2. ความสามารถในการเขียนสรุปความทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียน
สรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE DEVELOPMENT OF SUMMARIZING EXERCISES ON THAI SONGS FOR
LIFE FOR MATHAYOMSUKSA I STUDENTS, SUANSUNANDHA DEMONSTRATTON SCHOOL
OF SUANSUNANDHA RAJABHAT UNIVERSITY, BANGKOK.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakarinwirot University

April 2010

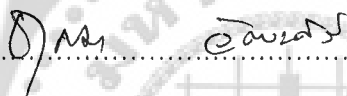
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ของ อีระรัตน์ ศิริสวัสดิ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ขาติกานนท์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

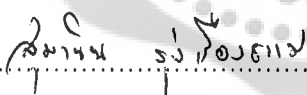
(รองศาสตราจารย์ ดร.ตุติมา วัฒนະศิริ)

คณะกรรมการสอบ

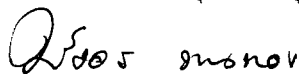
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ขาติกานนท์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

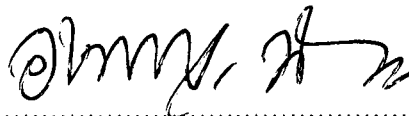
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ 23 เดือน เมษายน พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศรี ชาดิกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร พานทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานิน รุ่งเรืองธรรม กรรมการฯ ซึ่งให้คำปรึกษาและเสนอแนะตลอดจนช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิจัยจนมีคุณภาพ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาในการศึกษาหลักสูตร สาขาวิชาการมัธยมศึกษา และขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการ คณะครูโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ อาจารย์รัชศิริ ชุณหพันธุ์รักษ์ หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต อาจารย์ปัญญา ประดิษฐ์ธรรม ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ ท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำมาอ้างอิงในการทำสารนิพนธ์ ตลอดจนเพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการมัธยมศึกษา กลุ่มการสอนภาษาไทยทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ พร้อมทั้งคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และคอยเป็นกำลังใจเสมอมา จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ธีระรัตน์ ศิริสวัสดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความหมายแบบฝึกทักษะ.....	9
ความสำคัญแบบฝึกทักษะ.....	9
หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ.....	10
หลักการทางจิตวิทยาของแบบฝึกทักษะ.....	12
ลักษณะแบบฝึกทักษะที่ดี.....	14
ประโยชน์แบบฝึกทักษะ.....	15
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ.....	16
ความหมายของเพลงไทยเพื่อชีวิต.....	17
ความสำคัญของเพลงไทยเพื่อชีวิต.....	19
จุดประสงค์ของเพลงไทยเพื่อชีวิต.....	21
ประเภทของเพลงไทยเพื่อชีวิต.....	22
ประโยชน์ของเพลงเพื่อชีวิต.....	25
ความหมายความสามารถในการเขียนสรุปความ.....	26
จุดประสงค์ของความสามารถในการเขียนสรุปความ.....	27
หลักและวิธีการความสามารถในการเขียนสรุปความ.....	28
จิตวิทยาและทฤษฎีความสามารถในการเขียนสรุปความ.....	29
การวัดและประเมินผลความสามารถในการเขียนสรุปความ.....	30
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับความสามารถการเขียนสรุปความ.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	33
กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	33
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	53
สมมติฐานในการศึกษาวิจัย.....	53
วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
สรุปผลการวิจัย.....	57
การอภิปรายผลการวิจัย.....	57
ข้อเสนอแนะ.....	59
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก.....	65
ภาคผนวก ข.....	67
ภาคผนวก ค.....	84
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	97

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	44
2 แสดงผลการหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80.....	51
3 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต.....	51

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....

7

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทย ในฐานะเป็นวัฒนธรรมของชาติ อันได้รับการสืบทอดมาหลายชั่วอายุคน ทั้งยังจัดเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวัฒนธรรมและสืบทอดวัฒนธรรมในคราวเดียวกัน เป็นสื่อที่สร้างเอกลักษณ์ในความเป็นไทยให้บริบูรณ์ถาวรยิ่งขึ้น สร้างสรรค์ให้เกิดความงดงามและจรรโลงสังคม ให้มีความเจริญงอกงามจนถึงปัจจุบัน จึงกล่าวได้ว่าภาษาไทยเป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางภูมิปัญญาของชาติ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เน้นการพัฒนาผู้เรียนในทักษะทางภาษา 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แต่จากการสำรวจในหนังสือหลักภาษา วรรณคดีลำนํ้า ภาษาพาที ทักษะสัมพันธ์ วรรณคดีวิจิตรศิลป์ ในระดับประถมศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษา พบว่า จากการสำรวจนักเรียนส่วนมากมีความสามารถในการอ่านร้อยแก้วในเกณฑ์ดี แต่มีปัญหาการเขียน การอ่านร้อยกรอง การคิดวิเคราะห์ ดังมีรายงานสรุปการวิจัยของ สุจิต เพียรชอบ, สายใจ อินทร์พรหม (2523), สุทธิเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ (2535) วลีรัตน์ ดิษยครินทร์ (2551) ต่างระบุตรงกันว่า มีนักเรียนจำนวนเฉลี่ยร้อยละ 30 ที่สำรวจในโรงเรียนต่างๆ ซึ่งใช้เป็นฐานข้อมูลในตำรา และหนังสือดังกล่าว มีปัญหาการเขียนภาษาไทย สอดคล้องกับปัญหาในบันทึกหลังการสอนของครูภาษาไทยซึ่งสำรวจโดยนักวิจัยหลายท่านข้างต้น ซึ่งพบว่า นักเรียนมีข้อบกพร่องในด้านการสื่อความ ด้วยการเขียนความเรียง การเขียนเชิงวิเคราะห์ การเขียนสรุปความ สมควรเป็นสิ่งที่ต้องนำมาศึกษาและวิจัยเพื่อแก้ไขการเรียนการสอนดังกล่าว

การเขียน จัดเป็นการประมวลความทรงจำ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การวินิจฉัย การต้องการบันทึกหรือถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ตลอดจนสามารถสร้างสรรค์สุนทรียศิลป์จากการเขียน เช่น การประพันธ์ต่างๆ ดังนั้นการเขียนเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนพัฒนาการฝึกฝน ความนึกคิด ความจำ เหตุผล รู้จักประมวลความรู้ ความคิด การมีวิจารณญาณและการตัดสินใจ เป็นต้น ดังเช่น การศึกษาของสุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ (2535: 24) ที่กล่าวถึงสาระสำคัญของการเขียนมีใจความว่า การเขียนเป็นกระบวนการที่สำคัญ ให้เป็นคนช่างสังเกต มีเหตุผล รู้จักประมวลความรู้ ความคิด มีวิจารณญาณในการตัดสินใจ

การเขียนสรุปความเป็นการถ่ายทอดความคิดไปผู้อ่านและผู้ฟัง โดยมีจุดมุ่งหมายย่อเรื่องให้กระชับรัดกุม โดยผู้สรุปความจะต้องเข้าใจและตีความเองว่าผู้เขียนเขียนในทำนองใด และจะต้องใช้ถ้อยคำของตนเอง เพื่อสรุปข้อความที่ตนได้อ่านและฟังให้ตรงกับ ความมุ่งหมายของเนื้อเรื่องนั้นๆ อีก

ทั้งยังสามารถสื่อความหมายได้ตรงกับความมุ่งหมายของเนื้อเรื่อง โดยหาประเด็นหลักของเรื่องให้ได้ แล้วนำมาเรียบเรียงด้วยถ้อยคำที่สละสลวย สั้น กระชับรัดกุมและใช้สำนวนภาษาของตนเอง

นอกจากนี้ยังพบปัญหาการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นปัจจัยให้นักเรียนบกพร่องด้านการเรียนอีก อาทิ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาส่วนมากไม่ให้ความสนใจกับการเรียนการสอนที่มีเนื้อหารายละเอียดที่ซับซ้อน เช่น รายวิชาภาษาไทย รายวิชาสังคมศึกษา ฯลฯ ร่วมกับการจัดการสอนของครูที่เคร่งเครียด และใช้วิธีการสอนด้วยการอธิบาย และให้นักเรียนจดจำเพียงอย่างเดียว เนื่องจากไม่สอดคล้องกับจิตวิทยาการสอนวัยรุ่น ดังที่ศาสตราจารย์ ดร. สุจิตต์ เพียรชอบ (2538: 11) ได้ให้ทรงแนะนำสำหรับการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มักไม่เน้นการฝึกฝนทักษะการเขียนสรุปความของนักเรียน อีกทั้งข้อสอบเพื่อวัดผลประเมินผลการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทย ของนักเรียนมักเน้นการออกข้อสอบแบบปรนัย ทำให้นักเรียนขาดการฝึกฝนและประเมินผล การเขียนสรุปความที่ต่อเนื่อง

นอกจากนี้จากการศึกษาการเขียนสรุปความเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา ผลการศึกษาของสุจิตต์ เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2523: 84) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยควรเสริมกิจกรรมบูรณาการด้านสุนทรียศาสตร์ เช่น การ ฟังเพลง การร้องเพลง การสร้างสื่อที่มีองค์ประกอบทางด้านศิลปะเป็นเครื่องมือการสอนภาษาไทย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสุข สนุก และเข้าใจเนื้อหาสาระของกลุ่มวิชาง่ายขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทศนีย์ ศุภเมธี (2537: 47) ที่กล่าวว่า การใช้เพลงประกอบการเรียนการสอนจะทำให้ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ซับซ้อนง่ายขึ้น และทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ทั้งทำให้นักเรียนรักวิชาภาษาไทยมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลข้างต้นสอดคล้องกับการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนมีความบกพร่องด้านการเขียน เนื่องจากนักเรียนใช้สำนวนภาษาเขียนสื่อความกำกวม เนื้อหาไม่เป็นเอกภาพกับลำดับความคิดเพื่อใช้ในการเขียนสรุปความ

การพัฒนาให้นักเรียนสามารถเขียนสรุปความ ได้โดยปรับปรุงรูปแบบการสอน ให้นักเรียนเขียนสรุปความจากการฟังเพลง จึงเป็นสมมติฐานในการวิจัยนี้ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาไทย เนื่องจากการฟังเพลงมีองค์ประกอบหลายประการ คือ ผู้ฟังต้องเข้าใจจังหวะ และการแบ่งวรรคตอน การขับร้องเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา และสังเคราะห์ข้อมูลจากการฟัง เพื่อรับอรรถรส และมีสุนทรียภาพ ซึ่งมีความซับซ้อนกว่าการฟังบรรยายโดยปกติ ในขณะเดียวกันพบว่านักเรียนไม่เครียด และมีความสุขสนุกสนานโดยไม่รู้ตัว

ซึ่งกล่าวว่า เสียงเพลงมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด และสร้างแรงบันดาลใจกระบวนการคิด กระบวนการวิเคราะห์ ของวัยรุ่น ซึ่งถ้าเป็นเพลงที่มีประโยชน์หรือมีสาระที่ดี จะทำให้เด็กนักเรียนสนุก และเพลิดเพลินกับการเรียนรู้

การเขียนเป็นตัวบ่งบอกความคิดและการพัฒนาของคน ช่วยทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น เกิดความเข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผนวกกับภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติจึงควรฝึกฝน เรื่องการเขียนสื่อความให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มความเข้าใจในความเป็นชาติในฐานะวัฒนธรรมสำคัญ ในการดำรงความเป็นเอกภาพของคนไทย สังคม และชาติต่อไป

ภาพสะท้อนของสังคมในบทเพลงเพื่อชีวิตในปัจจุบันของศิลปินหลายคน มักมีทำนองที่ไพเราะ น่าฟังและมีเนื้อร้องที่ถ่ายทอดเรื่องราวอันหลากหลาย อาทิ ประวัติศาสตร์ มุมมองชีวิต อุทาหรณ์สอนใจ สุภาพสิต คำพังเพย หรือปุชนิยบุคคล อันช่วยสร้างจิตสำนึกในความเป็นคนตลอดจนพบว่าเนื้อร้องบาง บทเพลงถ่ายทอดเรื่องราวของการแยกแยะปรัชญาด้านสุนทรียศาสตร์ เช่น ความถูก-ผิด,ดี-ชั่ว และให้ สติระลึกรู้ถึงคุณธรรม จริยธรรมอันกว้างขวาง หรือ เป็นแบบอย่างค่านิยมที่ถูกต้องด้วยการเสนอแนะ หรือช่วยน้อมนำจิตใจของผู้ฟัง ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่าการนำบทเพลงเพื่อชีวิตที่กล่าวถึงค่านิยมที่ ผิดหรือมีเนื้อร้องที่แสดงออกถึงการมีค่านิยมที่ผิดย่อมเกิดโทษต่อตนเองและสังคม ซึ่งจะสามารถพัฒนา ผู้เรียน โดยผู้เรียนได้รับสุนทรียภาพจากการฟังทำนองเพลง ฝึกความจำและประมวลการสรุปคุณธรรม หรือค่านิยมจากเนื้อเพลงที่นักเรียนได้ฟัง ช่วยสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน สร้างความ หลากหลายในการสร้างความคิด ผ่านกระบวนการเขียนสรุปความ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจาก เพลงไทยเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และเสริมสร้างให้นักเรียนตื่นตัวและร่วมมือในการเรียน การสอน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตให้มี คุณภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ก่อนและหลัง การใช้แบบฝึกทักษะ

ความสำคัญของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางสำหรับครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษานำไปปรับปรุงใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษาในเนื้อเพลงเพื่อชีวิตเพิ่มมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 173 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 54 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1.1 ตัวแปรต้น คือ การเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต

2.1.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการเขียนสรุปความ

2.2 ระยะเวลาในการทดลอง ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 18 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้เวลาสอน 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาจากบทเพลงเพื่อชีวิต ที่มีสาระในด้านต่างๆ เช่น เพลงชีวิตประวัติ การคิดเชิงเปรียบเทียบ เพลงคุณธรรม จริยธรรม ฯลฯ จากศิลปินเพื่อชีวิต เช่น วงคาราบาว พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ ฯลฯ ที่จะนำมาสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 ชุด คือ

- ชุดที่ 1 เรื่อง การเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 3 เรื่อง การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)

- ชุดที่ 4 เรื่อง การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 5 เรื่อง การเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 6 เรื่อง การเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 7 เรื่อง การเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 8 เรื่อง การเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แบบฝึกทักษะ** หมายถึง คู่มือนักเรียนที่นักเรียนใช้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนจากแบบฝึกทักษะเป็นงานที่นักเรียนปฏิบัติที่มีเนื้อหาครอบคลุมกิจกรรมที่นักเรียนพึงกระทำ โดยมีวิธีการสร้าง ดังนี้

1. ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน
2. จัดเนื้อหาให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย
3. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน
4. แบบฝึกต้องมีคำชี้แจงง่ายๆ สั้นๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ
5. ใช้เวลาให้เหมาะสมกับวัย
6. นักเรียนควรทำแบบฝึกหลายๆ แบบเพื่อให้เรียนรู้ได้กว้างขวาง

2. **เพลงไทยเพื่อชีวิต** หมายถึง เพลงที่สะท้อนชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันทั้งในเมืองหลวงและต่างจังหวัด มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นจริงในชีวิตของผู้คนในสังคม เช่น ความรัก ประเพณี คติธรรมต่างๆ มีการเลือกใช้ภาษาที่ให้แง่คิด มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีการพัฒนาเนื้อหาของบทเพลงที่สนองความต้องการของสังคมในแต่ละยุคสมัยและสามารถโน้มน้าวจิตใจคนฟังได้

3. **แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต** หมายถึง แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนสรุปความ ในงานวิจัยฉบับนี้มีแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตทั้งหมดจำนวน 4 ชุดดังนี้

- ชุดที่ 1 เรื่อง การเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 3 เรื่อง การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 4 เรื่อง การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 5 เรื่อง การเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 6 เรื่อง การเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 7 เรื่อง การเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 8 เรื่อง การเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)

4. การเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมและให้ความรู้พื้นฐาน
2. การจัดกิจกรรมฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ประกอบด้วย
 - 2.1 ชี้แจงจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบก่อนเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต
 - 2.2 ให้นักเรียนศึกษาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตจากชุดที่ 1-4
 - 2.3 นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

5. แบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความ หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบอัตนัยใช้ทดสอบเพื่อวัดความสามารถในการเขียนสรุปความก่อนการใช้แบบฝึกทักษะและหลังการใช้แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและทดสอบหาคุณภาพแล้ว มีองค์ประกอบของแบบทดสอบดังนี้

1. ด้านเนื้อหา เป็นการรวบรวมเนื้อหาสาระสำคัญของเรื่องทั้งหมดมาเรียบเรียงใหม่ด้วยภาษาของนักเรียนเอง โดยใช้ประโยคสั้นๆ ที่มีเนื้อความที่สมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียนและทำให้อ่านสามารถรู้เรื่องยาวๆ ได้ในเวลาไม่นานนัก
2. ด้านการใช้ภาษา เป็นการเลือก ใช้คำ กลุ่มคำ ประโยคที่สื่อความหมายได้ชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ระดับรัดกุม ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 พร้อมทั้งเขียนตัวสะกด วรรณยุกต์ มีการเว้นวรรคตอนตัวการันต์อย่างถูกต้อง และไม่มีการย่อคำหรือใช้อักษรย่อ

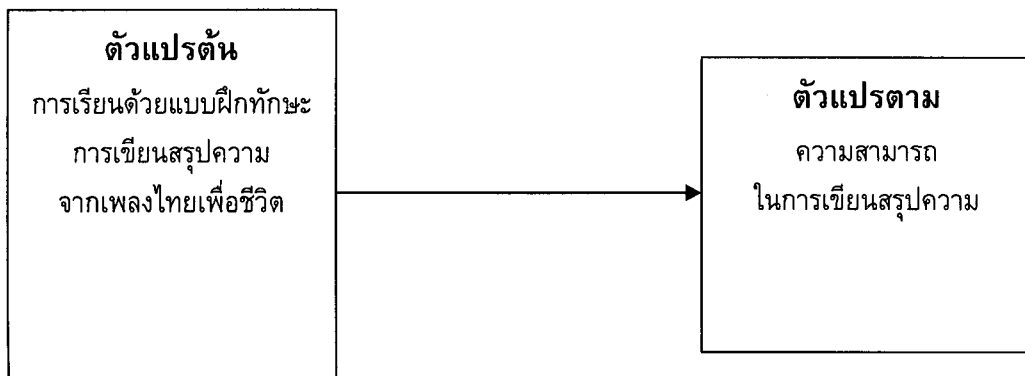
แบบทดสอบเชิงปรนัยเลือกตอบ 40 ข้อ ที่ใช้ฝึก-ประเมินสรุปความรู้ในพื้นฐานสู่การเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทดลองใช้และหาคุณภาพแล้ว

6. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ หมายถึง คุณภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงเพื่อชีวิต ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80

80 ตัวแรก คือ คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละของการทำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงเพื่อชีวิต ซึ่งเป็นแบบฝึกทักษะระหว่างเรียนไม่น้อยกว่า 80

80 ตัวหลัง คือ คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละของการทำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสรุปความหลังการใช้แบบฝึกทักษะไม่น้อยกว่า 80

กรอบแนวคิด

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตมีความสามารถในการเขียนสรุปความหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้เพื่อสะดวกในการศึกษาค้นคว้าและเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ผู้ค้นคว้าได้แบ่งเอกสารและงานวิจัยออกเป็นหัวข้อต่างๆ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

- 1.1 ความหมายแบบฝึกทักษะ
- 1.2 ความสำคัญแบบฝึกทักษะ
- 1.3 หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ
- 1.4 หลักการทางจิตวิทยาเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะ
- 1.5 ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี
- 1.6 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ
- 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงไทยเพื่อชีวิต

- 2.1 ความหมายของเพลงไทยเพื่อชีวิต
- 2.2 ความสำคัญของเพลงไทยเพื่อชีวิต
- 2.3 จุดประสงค์ของเพลงไทยเพื่อชีวิต
- 2.4 ประเภทของเพลงไทยเพื่อชีวิต
- 2.5 ประโยชน์ของเพลงเพื่อชีวิต

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียนสรุปความ

- 3.1 ความหมายความสามารถการเขียนสรุปความ
- 3.2 จุดประสงค์ของความสามารถการเขียนสรุปความ
- 3.3 หลักความสามารถการเขียนสรุปความ
- 3.4 จิตวิทยาและทฤษฎีความสามารถการเขียนสรุปความ
- 3.5 การวัดและประเมินผลความสามารถการเขียนสรุปความ
- 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถการเขียนสรุปความ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการสร้างแบบฝึกทักษะ

1.1 ความหมายแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการสอนทักษะเกี่ยวกับการเขียนทุกรูปแบบ โดยเฉพาะการฝึกทักษะเรื่องการเขียนสรุปความจากเพลงไทยร่วมสมัย ครูสามารถใช้แบบฝึกช่วยพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความของนักเรียน เพื่อจะพบข้อบกพร่องในการเรียนการสอนและเพื่อครูจะได้หาวิธีแก้ไขข้อบกพร่องในด้านต่างๆ ด้วย นอกจากนี้แบบฝึกทักษะยังเป็นสิ่งเร้าใจให้นักเรียนสนใจเรียนและอยากฝึกทักษะการเขียนสรุปความให้เกิดความชำนาญมากยิ่งขึ้น โดยมีผู้กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537: 40) ให้ความหมายของแบบฝึกปฏิบัติไว้ว่า หมายถึง คู่มือนักเรียนที่นักเรียนต้องใช้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนจากชุดการสอนเป็นงานที่นักเรียนบันทึกสาระสำคัญและทำแบบฝึกหัดด้วย มีลักษณะคล้ายกับแบบฝึกหัด แต่ครอบคลุมกิจกรรมที่ผู้เรียนพึงกระทำมากกว่าแบบฝึกหัด อาจกำหนดแยกเป็นแต่ละหน่วย ซึ่งผู้เรียนต้องถือติดตัวเวลาประกอบกิจกรรมต่างๆ โดยเรียงรวมเรียงตามลำดับตั้งแต่หน่วยที่ 1 ขึ้นไป แบบฝึกปฏิบัติเป็นสมบัติส่วนตัวของผู้เรียน แต่ต้องเก็บไว้ที่ชุดการสอนเป็นตัวอย่าง 1 ชุดเสมอ

ละอียด ศววัฒน์ (2537: 25) และกฤติยา เรวดี (2538: 84) กล่าวถึง แบบฝึกทักษะไว้สอดคล้องกันสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการสอนหรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาทักษะทางภาษาให้นักเรียนได้ฝึกฝนจนมีประสบการณ์

อดุล ภูปลื้ม (2539: 24-25) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะมีความสำคัญและความจำเป็นต่อการเรียนทักษะทางภาษามากเพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทวนบทเรียนดีขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ต่างๆ ได้คงทน ทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะเรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้ นำมาวัดผลการเรียนหลังจากเรียนแล้วตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและนำมาปรับปรุงแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยกล่าวโดยสรุปว่า แบบฝึกทักษะหมายถึง สื่อการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนจนมีประสบการณ์ และสามารถนำความรู้ไปใช้อย่างถูกต้อง โดยแบบฝึกทักษะจะมีแบบฝึกหัดเป็นกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝน

1.2 ความสำคัญแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติได้ด้วยตนเองได้ฝึกทักษะเพิ่มเติมจากเนื้อหา โดยมีครูเป็นผู้แนะนำช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่นักเรียน การฝึกทักษะทางภาษานั้นจะอาศัยเฉพาะแบบเรียนและแบบฝึกในแบบเรียนเพียงอย่างเดียวไม่นับว่าเพียงพอเกินไป ทั้งจะไม่ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในทักษะทางภาษาได้เพียงพอ ดังนั้นจึงมีความ

จำเป็นที่ครูจะต้องสร้างแบบฝึกทักษะเฉพาะเรื่องขึ้น สำหรับฝึกเพิ่มเติมช่วยให้นักเรียนมีความคล่องแคล่วในทักษะทางภาษาไทย โดยเฉพาะในด้านการเขียน ดังนี้ นงเยาว์ บวงสรวย (2535: 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะว่าแบบฝึกทักษะเป็นแบบฝึกทักษะทางภาษา หลังจากนักเรียนเรียนเนื้อหาไปแล้ว จัดว่าเป็นสื่อการเรียนรู้หนึ่งซึ่งครูสามารถนำไปประกอบกิจกรรมการสอน ได้ดีและเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการสอน

ละอียด คชวัฒน์ (2537: 16) กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะ สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียน ช่วยให้ผู้ทราบความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องของนักเรียนและช่วยนักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

อดุล ภูปลื้ม (2539: 24-25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาของบทเรียน และคำศัพท์ต่างๆ ได้คงทน
3. ทำให้เกิดความสนุกสนาน
4. ทำให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้
6. ทำให้ครูผู้สอนทราบความบกพร่องของนักเรียน
7. ทำให้ประหยัดเวลา
8. ทำให้นักเรียนนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่า แบบฝึกทักษะมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง เพราะแบบฝึกทักษะเป็นสื่อและเครื่องมือประเภทหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียนเป็นอย่างดี จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องศึกษาหาความรู้ในการสร้างแบบฝึกทักษะให้กับนักเรียน โดยครูต้องคัดเลือกเนื้อหาและสร้างให้แบบฝึกนั้นอย่างมีประสิทธิภาพสูงและเหมาะสมกับการที่จะนำไปใช้กับนักเรียนมากที่สุด

1.3 หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือและอุปกรณ์สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการฝึกทักษะต่างๆ การเขียนเป็นการฝึกทักษะทางภาษา การเรียนแต่เฉพาะในบทเรียนเพียงอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอที่จะทำให้นักเรียนเกิดทักษะการเขียนสรุปความได้อย่างดี ซึ่งครูจำเป็นต้องสร้างและนำแบบฝึกไปใช้ในการเรียนการสอน ดังนั้นครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกพอสมควรเพื่อจะได้สามารถสร้างแบบฝึกที่ดี และมีประสิทธิภาพสูง เหมาะกับระดับความสามารถของนักเรียนมากที่สุด มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวเกี่ยวกับแบบฝึกที่ดีไว้ในลักษณะต่างๆ กัน ดังนี้

นิภา เล็กบำรุง (2518: 14–15) ได้กล่าวถึงหลักการให้แบบฝึกแก่นักเรียนไว้ว่า ครูควรมีหลักในการให้แบบฝึก เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน ดังนี้

1. แบบฝึกต้องแจ่มแจ้งและแน่นอน ครูต้องอธิบายวิธีทำอย่างชัดเจน ให้นักเรียนเข้าใจถูกต้องและกำหนดขอบเขตให้แน่นอน ไม่กว้างขวางเกินไป
2. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะกับวัย และพื้นฐานความรู้ของนักเรียน
3. แบบฝึกควรเป็นเรื่องที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว เพราะความรู้หรือประสบการณ์เดิมย่อมเป็นรากฐานหรือประสบการณ์ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายและสะดวกขึ้น
4. ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของแบบฝึก เพื่อให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าอันเป็นเครื่องเร้าใจให้นักเรียนทำสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
5. ครูต้องเร้าความสนใจของนักเรียนให้มีต่อแบบฝึก
6. ครูควรเป็นผู้ตั้งปัญหาขึ้นและปัญหานั้นไม่ยากเกินความสนใจของนักเรียน แต่เร้าใจให้อยากรู้อยากเห็น และยั่วให้นักเรียนแก้ปัญหา
7. การให้นักเรียนรู้เค้าโครงเสียก่อนจะเป็นเครื่องเร้าใจนักเรียนให้ทำต่อไปจนสำเร็จ
8. เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แบบฝึกที่กำหนดสำหรับนักเรียนแก่นักเรียนปานกลางและนักเรียนอ่อนนั้น ควรยากง่ายต่างกัน แต่ถ้าให้แบบฝึกอย่างเดียวกันก็ควรพิจารณาด้านคุณภาพของแบบฝึกให้แตกต่างกัน หรือให้เด็กที่เรียนอ่อนมีเวลามากกว่า

โรจนา แสงรุ่งระวี (2531: 20) กล่าวถึง การสร้างแบบฝึกทักษะให้ดีมีประสิทธิภาพว่า ครูต้องคำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ โดยดูความพร้อม ระดับสติปัญญา ความสามารถ ความเหมาะสมในการใช้สำนวนภาษา ตลอดจนเนื้อหาและระยะเวลาในการทำแบบฝึก ซึ่งจะทำให้นักเรียนสนใจที่จะนำเอาแบบฝึกที่ครูสร้างขึ้นมากำหนดข้อบกพร่อง หรือส่งเสริมทักษะทางภาษาให้ดียิ่งขึ้น

วิชัย เพ็ชรเรือง (2531: 77) ได้สรุปหลักในการทำแบบฝึกทักษะว่า ควรมีลักษณะดังนี้

1. แบบฝึกต้องมีเอกภาพและความสมบูรณ์ในตัวเอง
2. เกิดจากความต้องการของผู้เรียนและสังคม
3. ครอบคลุมหลายลักษณะวิชาโดยบูรณาการให้เข้ากับการเขียน
4. ใช้แนวคิดใหม่ในการจัดกิจกรรม
5. สนองความสนใจใคร่รู้และความสามารถของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนเต็มที่
6. คำนึงถึงพัฒนาการและวุฒิภาวะของผู้เรียน
7. เน้นการแก้ปัญหาครูและนักเรียนได้มีโอกาสวางแผนงานร่วมกัน

8. แบบฝึกควรเป็นสิ่งที่น่าสนใจ คือ เป็นสิ่งที่มีความแปลกใหม่พอสมควร เป็นสิ่งซึ่งสมองสามารถปรับและรับเข้าสู่โครงสร้างทางความคิดของผู้เรียนได้

พรรณธิดา อ่อนแสง (2532: 48) ได้สรุปหลักการทำแบบฝึกว่าควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์
2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ขั้นตอนต่างๆ ในการสร้างแบบฝึกศึกษาปัญหาข้อบกพร่องของเด็กในการเรียนการสอน

ศึกษาจิตวิทยาและกระบวนการเรียนรู้ศึกษาเนื้อหาศึกษาลักษณะของแบบฝึกกำหนดรูปแบบและ การสร้างแบบฝึกให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการแก้ไข

ประพนธ์ จำเริญญ (2536: 15) ได้ให้แนวทางในการดำเนินการสร้างแบบฝึกไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมาย และวางแผนในการดำเนินการสร้างแบบฝึก
2. วิเคราะห์ทักษะ และเนื้อหาวิชาที่ต้องการสร้างแบบฝึก เป็นทักษะย่อยๆ และเขียน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามทักษะ และเนื้อหาย่อยๆ นั้น
3. เขียนแบบฝึกตามเนื้อหา และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับ หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และจิตวิทยาพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน
4. กำหนดรูปแบบของแบบฝึก

พฐู ทั้งแดง (สุลัพร แจ่มถนอม. 2542: 32; อ้างอิงจาก พฐู ทั้งแดง. 2534: 17) กล่าวถึงในการ สร้างแบบฝึกจะต้องใช้ภาษาที่เหมาะสมกับนักเรียน วัยและความสมารถ คำนึงถึงหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างแบบฝึก เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว และส่งเสริมความคิด สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้จะเห็นได้ว่า การสร้างแบบฝึกทักษะที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนต้องคำนึงถึง หลักการสร้างเป็นสำคัญ ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อม ความสนใจ ระดับความสามารถ ของนักเรียน ตลอดจนรูปแบบของแบบฝึกทักษะ ควรมีรูปแบบที่จูงใจ เนื้อหาควรมีความยากง่ายที่ เหมาะสมและกำหนดเวลาในการทำแบบฝึกทักษะที่พอเหมาะ เพื่อให้ได้แบบฝึกทักษะที่มีคุณภาพ

1.4 หลักการทางจิตวิทยาของแบบฝึกทักษะ

ในการสร้างแบบฝึกการเขียนสรุปความเพื่อใช้ในการสอนนั้น ต้องใช้หลักการทาง จิตวิทยาการศึกษาเข้าช่วย เพื่อให้แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์เหมาะที่จะนำไปใช้กับนักเรียนให้ สอดคล้องกับวัย ความสามารถ ความสนใจของนักเรียน หลักจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องมีหลาย ประการ ดังนี้

พรรณณี ชูทัย (2522: 142) ได้สรุปแนวความคิดของนักจิตวิทยาการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. กฎแห่งผล หมายถึง หลักการของ Thorndike ที่ว่าการกระทำใดๆ ก็ตามถ้าเป็นสิ่งที่ไม่พึงพอใจก็จะทำพฤติกรรมนั้นๆ ซ้ำอีก ในทางตรงกันข้ามการกระทำใดๆ ถ้ามีผลที่ไม่เป็นที่น่าพอใจ ผู้กระทำจะเลิกทำพฤติกรรมนั้น ดังนั้นแบบฝึกที่สร้างขึ้นตามหลักจิตวิทยาข้อนี้ จึงต้องให้นักเรียนสามารถทำแบบฝึกนั้นได้พอสมควรและควรมีคำเฉลยให้นักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้หลังจากทำแบบฝึกเสร็จแล้ว

2. การฝึกหัด หมายถึง สรุปผลจากการทดลองของ Watson ว่าการเรียนรู้เกิดจากการฝึกหัดและความใกล้ชิด โดยเฉพาะการฝึกหัดนั้น เป็นการแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งซ้ำๆ เพื่อให้จำได้คงทน ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นในการฝึกทักษะต่างๆ ดังนั้น การสร้างแบบฝึกตามหลักจิตวิทยานี้จึงควรเน้นให้มีการกระทำซ้ำๆ เพื่อให้จำคำได้นาน และสามารถเขียนได้ถูกต้องเพราะการเขียนเป็นทักษะที่ต้องฝึกหัดอยู่เสมอ

3. การเสริมแรง หมายถึง หลักการของ Thorndike ว่าการกระทำใดๆ ถ้าได้รับ การเสริมแรงจะทำให้มีแนวโน้มให้เกิดกระทำนั้นๆ ให้ห่างและหายไป ดังนั้นการเรียนการสอนผู้เรียนมีปัญหาอยู่แล้วครูจึงควรเสริมแรงด้วยการให้กำลังใจอย่างดีแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง และรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ

4. แรงจูงใจ เป็นสิ่งสำคัญในการเรียน ครูต้องรู้จักกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัว อยากรู้อยากเรียน แบบฝึกที่น่าสนใจจะเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียนอยากทำอยากฝึกและเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ชูชีพ อ่อนโคสูง (2522: 73) ได้กล่าวเกี่ยวกับการกฎการเรียนรู้จากทฤษฎีการเชื่อมโยง

ของ ธอร์นไคค์ (Thorndike) ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม ก่อนที่จะมีการเรียนการสอนเกิดขึ้น จะต้องสำรวจดูก่อนว่านักเรียนมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจหรือยัง ถ้ายังไม่พร้อมต้องมีการจูงใจให้เกิดความพร้อมแล้วจึงสอนให้เกิดการเรียนรู้ โดยยึดหลักความพึงพอใจ

2. กฎแห่งการฝึก เมื่อต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ ต้องให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนและหมั่นฝึกฝนหรือนำสิ่งที่รู้นั้นมาใช้บ่อยๆ จะทำให้การเรียนรู้และคงทนถาวร

3. กฎแห่งผล การให้นักเรียนทราบผลการเรียนทันที และยกย่องชมเชยจะให้นักเรียนเกิดความพอใจและเป็นการเสริมแรงให้อยากเรียนบทเรียนอีกส่วน

สุจริต เพียรชอบ (2523: 52) ได้ศึกษาหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งสามารถนำไปใช้ในการสร้างแบบฝึก ได้ดังต่อไปนี้

1. กฎการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) เกี่ยวกับกฎการฝึกหัดที่สอดคล้องกับ การทดลองของ Watson นั่นคือ สิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆ ย่อมทำให้ผู้ฝึกคล่องแคล่ว สามารถทำได้ดี ในทางตรงกันข้าม สิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัด ทอดทิ้งไปนานแล้วย่อมทำได้ไม่ดี เหมือนเดิม ต่อเมื่อมีการฝึกฝนหรือกระทำซ้ำๆ ก็จะช่วยให้เกิดทักษะเพิ่มขึ้น

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นสิ่งที่ควรคำนึงด้วยว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจที่ต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไปและควรมีหลายแบบ

3. การจูงใจผู้เรียนนั้นครูสามารถทำได้โดยการจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน เป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไป และทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำแบบฝึก นอกจากนั้นการใช้แบบฝึกสั้นๆ จะช่วยไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

4. การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต และการเรียนรู้มาให้ให้นักเรียนได้ทดลองทำ ภาษาที่ใช้พูดให้เขียนในชีวิตประจำวันจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนและทำแบบฝึกในสิ่งที่ใกล้ตัว นอกจากจะจำได้แม่นยำแล้ว นักเรียนยังสามารถนำหลักและความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้อีกด้วย

สุรวงศ์ ไคว์ตระกูล (2536: 203-204) ได้กล่าวถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ที่ควรนำมาสร้างแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีแรงจูงใจภายใน และมีความอยากรู้อยากเห็น ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนมีความมั่นใจในการกระทำด้วยตนเอง

2. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงสร้างของบทเรียนให้เหมาะสมกับวัยและธรรมชาติของบทเรียนแต่ละหน่วย

3. จัดตามความยากง่ายของบทเรียน

4. เสริมแรงด้วยตนเอง ครูควรให้ผลย้อนกลับแก่นักเรียนว่าทำถูกหรือทำผิด และครูสอนให้นักเรียนตั้งความคาดหวังในสิ่งที่เป็นไปได้หลักจิตวิทยาดังกล่าวมาแล้วข้างต้นจะช่วยเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกที่ดี และน่าสนใจเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน ทั้งช่วยให้ การเรียนการสอนเป็นไปอย่างสนุกสนานนักเรียนมีความพึงพอใจที่จะเรียนและประสบผลสำเร็จในการเรียนนั้น

1.5 ลักษณะแบบฝึกทักษะที่ดี

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ซึ่งจำเป็นต้องฝึกฝนด้านทักษะการใช้ภาษาอยู่เสมอ ผู้สอนควรสร้างแบบฝึกเพื่อช่วยฝึกทักษะให้แก่นักเรียน และมีโอกาสทบทวนความรู้เพื่อความแม่นยำ แบบฝึก ที่ดีต้องผ่านการหาประสิทธิภาพมาก่อน เพื่อจะได้แบบฝึกที่มีคุณภาพ ดังที่

นงเยาว์ บวงสรวง (2535: 31) กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีต้องคำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ มีการฝึกทักษะที่เหมาะสม มีจุดมุ่งหมายในการฝึกอย่างชัดเจน และมีรูปแบบน่าสนใจโดยคำนึงถึงระดับความสามารถของนักเรียน

กฤติยา เรวัด (2538: 47) สรุปลักษณะแบบฝึกที่ดีว่า ควรมีความเหมาะสมกับวัยความสามารถ ความสนใจ และระดับขั้นของผู้เรียน ครูควรคำนึงถึงจิตวิทยาและความพร้อมของนักเรียน แบบฝึกควรมีคำชี้แจงและตัวอย่างสั้นๆ ครูควรสร้างแบบฝึกหลายๆ รูปแบบ และใช้เวลาฝึกที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน พร้อมทั้งพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

วิษุฒดา คงนุรัตน์ (2539: 31) กล่าวว่า แบบฝึกเป็นสื่อการสอนประเภทหนึ่งที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านใดด้านหนึ่งที่มีหลายรูปแบบแล้วแต่เนื้อหาที่ต้องการพัฒนา การสร้างจะต้องอาศัยหลักจิตวิทยาตลอดจนขั้นตอนที่ถูกต้อง เหมาะสม และสำคัญที่ครู นักเรียนจะต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า แบบฝึกที่ดีนั้นต้องเกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว มีความเหมาะสมกับวัยวุฒิภาวะ ความพร้อม ความสนใจของผู้เรียน มีคำอธิบายพร้อมตัวอย่างประกอบชัดเจน และใช้เวลาฝึกที่เหมาะสม ดังนั้นผู้สอนควรสร้างแบบฝึกหลายๆ รูปแบบ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นและสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

1.6 ประโยชน์แบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทางภาษาที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้การเรียนการสอนได้ผลดีต่อครูและนักเรียน ดังที่ มะลิ ศรีฐ (2535: 27) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า การนำแบบฝึกไปใช้เป็นสื่อการสอน ครูจะต้องรู้จักเลือกแบบฝึกให้เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน และเมื่อเรียนแบบฝึกเสร็จสิ้นแล้ว ครูต้องประเมินผลให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อบกพร่องในการเรียนของตน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนของตนให้ดีขึ้น Greene and Petty (ละเอียด คชวัฒน์. 2537: 17; อ้างอิงจาก Greene; & Petty. 1975: 469-472) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ สรุปได้ดังนี้

1. ให้เสริมหนังสือแบบเรียนในการเรียนทักษะ
2. เป็นสื่อการสอนที่ช่วยแบ่งเบาภาระของครู
3. เป็นเครื่องมือที่ช่วยฝึกฝนและส่งเสริมการใช้ทักษะภาษาให้ดีขึ้น แต่จะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครู
4. แบบฝึกที่สร้างขึ้นโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเป็นการช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จตามระดับความสามารถของเด็ก
5. จะช่วยเสริมทักษะให้คงอยู่ได้นาน

6. เป็นเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจบบทเรียนแต่ละครั้ง
7. แบบฝึกที่จัดเป็นรูปเล่ม จะอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการเก็บรักษาไว้ เพื่อทบทวนด้วยตนเองได้
8. ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาและข้อบกพร่องในการสอน ตลอดจนทราบปัญหาข้อบกพร่องและจุดอ่อนของนักเรียน ช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหาได้ทัน่วงที
9. ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะได้อย่างเต็มที่
10. แบบฝึกทักษะที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยจะช่วยประหยัดเวลา และแรงงานในการสอน การเตรียมการสอน การสร้างแบบฝึกทักษะและช่วยให้นักเรียนประหยัดเวลาในการลอกโจทย์แบบฝึก

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2538: 53) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. เป็นอุปกรณ์ช่วยลดภาระของครู
2. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาให้ดีขึ้น
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จทางจิตใจมากขึ้น
4. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทน
5. เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้หลังจากเรียนบทเรียนแล้ว
6. ช่วยให้เด็กสามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง
7. ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่างๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน
8. ช่วยให้นักเรียนฝึกฝนได้เต็มที่ นอกเหนือจากที่เรียนในบทเรียน
9. ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง

สรุปได้ว่า แบบฝึกมีประโยชน์สำหรับครูและนักเรียน คือ ช่วยแบ่งเบาภาระของครู ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหา ข้อบกพร่องในการสอน ช่วยประหยัดเวลาและแรงงานในการเตรียมการสอนของครูได้เป็นอย่างดี ส่วนประโยชน์สำหรับนักเรียน คือ ช่วยฝึกฝนและส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้นช่วยให้นักเรียนสนใจเรียน ดังนั้นครูผู้สอนควรสร้างแบบฝึกขึ้นใช้ เพื่อช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จ

1.7 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

ไพรัตน์ อนุพันธ์ (2535: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้แบบฝึกพัฒนาการเขียนคำพ้องเสียง สำหรับนักเรียนที่พูดสองภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับความสามารถทางภาษา ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มสูง กลุ่มปานกลางและกลุ่มต่ำ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำพ้องเสียงก่อนฝึกและหลังฝึกของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการใช้แบบฝึกการเขียนคำพ้องเสียงช่วยพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเขียนคำพ้องเสียงดีขึ้นอย่างมาก

เพลินใจ พงุษาชาติรัตน์ (2535: 50) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้แบบฝึกพัฒนาความสามารถในการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวช กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน โดยได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน กลุ่มที่หนึ่งทดลองโดยใช้แบบฝึกทักษะอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกทักษะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการเรียน มีความสามารถในการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกประกอบการเรียน

ละเอียด ศษวัฒน์ (2537: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้แบบฝึกพัฒนาการเขียนกลอนสุภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 40 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบฝึกพัฒนาการเขียนกลอนสุภาพมีประสิทธิภาพ 80.40 / 81.00 และคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การใช้แบบฝึกพัฒนาการเขียนกลอนสุภาพช่วยพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเขียนกลอนสุภาพดีขึ้น

อรพิมพ์ เครือเนียม (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนโคลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 80 คน เครื่องมือคือ แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จำนวน 10 แผนแบบฝึกทักษะการเขียนโคลง 10 แบบฝึก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนโคลง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนโคลงสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้แบบฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนโคลงช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการเขียนโคลงดีขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแบบฝึกทักษะแสดงว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือสำคัญในการสอนทักษะการเขียน แบบฝึกที่มีประสิทธิภาพจะพัฒนาทักษะทางการเขียนของนักเรียนให้เป็นระบบ เป็นกระบวนการและเกิดความคงทนมากขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงไทยเพื่อชีวิต

2.1 ความหมายของเพลงไทยเพื่อชีวิต

สุกรี เจริญสุข (2538: 189-192) ได้กล่าวถึงความหมายของเพลงไทยเพื่อชีวิตว่า เพลงที่มีความหมายเกี่ยวกับการต่อสู้ทางการเมือง มีเนื้อหาเสียดสีสังคมเป็นความหมายเพื่อชีวิตที่แคบ เพลงเพื่อชีวิตหมายถึงเพลงที่เน้นเนื้อหาของคำร้องเป็นหลัก ใช้เครื่องมือที่ทำโดยฝีมือชาวบ้าน โดยเฉพาะเครื่องดนตรีในยุคคลสิกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดสาระความจริงอย่างตรงไปตรงมา ทุกเพลงเป็นการถ่ายทอดอารมณ์และประสบการณ์ จะยอมรับเพียงชีวิตใดชีวิตหนึ่งมิได้ เพราะทุกชีวิตมีคุณค่า

สมหญิง เมืองแมน (2537: 65-82) ได้อธิบายถึงที่มาและความหมายของเพลงเพื่อชีวิตว่า เมื่อมีการเสนอแนวคิดศิลปะเพื่อชีวิต ตั้งแต่ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา และในระบอบนั้นมีการเผยแพร่วรรณกรรมเพื่อชีวิต โดยกลุ่มนักเขียนที่มีชื่อเสียงเช่น นิตยสาร “ขวัญใจและสายธาร” เสนอวรรณกรรมและวรรณคดี นอกจากนี้ยังมีนักเขียนชื่อพิชิต วาสิตติวัฒน์ (จุญรัตน์ สุวรรณกุลสิทธิ์, 2532: 83-84) ...ได้เขียนบทความเรื่อง เมื่อคุณโตขึ้น คุณจะเป็นทาสเพลงเพื่อชีวิต (พิชิต จงสถิตวัฒนา, 2515) โดยเรียบเรียงจาก บลู พีเพิล (Blues People) ของ ลีรอย โจนส์ (Leroi Jones) อันเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์งานเพลงของพวกนิโกร ที่ทุกข์ยาก พิชิตกล่าวว่า

สักวันหนึ่ง จะได้ยินเรื่องภาษาไทยร้องเพลงพื้นบ้านว่า

ฝนไม่ตกมา เดือนหนึ่งแล้ว

ฝนไม่ตกมา เดือนหนึ่งแล้ว

ข้าวของเรากำลังจะตาย เมื่อไหร่จะทำฝนเทียมให้เราบ้างหรือภาพสะท้อนความชื่นชมของชาวนา ที่สะท้อนคนกลางว่า เราขายข้าวไม่ออก คุณกดราคาเราไว้เราจน เราต้องการเงินคืน

จากความคิด ความรู้สึก ของศิลปินซึ่งมีแรงบันดาลใจ จากความทุกข์ความลำบาก ในการดำเนินชีวิต จึงทำให้ศิลปิน ใช้พื้นฐานความรู้ความสามารถทางดนตรี เรียบเรียงคำประพันธ์จากคำร้องง่ายๆ ให้มีเนื้อหาหรือเรื่องราวชัดเจนบรรจุในทำนอง ที่แต่งขึ้น เพื่อขับร้องและบรรเลง ผ่านคลายความทุกข์นั้น

จากทัศนะและข้อมูลของ สมหญิง เมืองแมน ข้างต้น แตกต่างไปจาก เสถียร จันทิมาธร ซึ่งได้สืบสานเรียบเรียงลักษณะ เพลงเพื่อชีวิตว่า เกิดมาจากการคลี่คลายของดนตรี และเพลงสำหรับการปฏิบัติ ซึ่งกำเนิดมาในช่วงการเกิดขึ้นของสถานีวิทยุทธศาสตร์คอมมิวนิสต์ แห่งประเทศไทยเมื่อปี 2505 โดยมีข้อมูลดังต่อไปนี้

เสถียร จันทิมาธร (2546: 160-161) กล่าวว่า ดนตรีเพื่อชีวิตในวงการศิลปะของไทยอาจแบ่งได้แบบหลวม ๒ ยุคคือ ยุคแรกเป็นการริเริ่มสร้างสรรค์ของคำรณ สัมบุณณานนท์, ไพฑูรย์ บุตรขัน และเสน่ห์ โกมารชุน ยุคหลังเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว...มีที่มา ๓ ทาง ทางที่หนึ่งเป็นผลสะท้อนทางอ้อมจากเพลงป๊อปปูล่า ทางที่สอง การใช้ดนตรีซึ่งเป็นศิลปวัฒนธรรม เพื่อรับใช้ต่อสู้และเคลื่อนไหวทางการเมือง...ทางที่สาม การเจริญเติบโตของจักรวรรดินิยม อเมริกาซึ่งประเทศไทยนิยมนำบทเพลงแนวคิดการจัดตั้ง คลับ บาร์ ไนต์คลับ สถานะเชิงพาณิชย์ การส่งการจัดรายการวิทยุเพลงของอเมริกัน และอังกฤษ ซึ่งนำเพลงหลากหลายรวมทั้งเพลงริทึมแอนด์บลู ซึ่งเป็นเพลงที่มีเนื้อหาการต่อต้านอเมริกาของชนผิวดำที่ถูกกดขี่ ทำให้มีความหมายของบทเพลงสอดคล้องกับเพลงเพื่อชีวิตทั่วโลก"

สมหญิง เมืองแมน (2538: 82) ซึ่งได้ศึกษา “คุณค่าทางวรรณศิลป์ในบทเพลงของพงษ์เทพ กระโดนชำนาญ” ได้สรุปความหมายของบทเพลงเพื่อชีวิตไว้ว่า เนื้อหาของบทเพลง เพื่อชีวิต ยังคงยึดหลักสะท้อนปัญหาของสังคมสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น หากแต่ปรับเปลี่ยนไปตามบริบททางสังคม และการเมือง ในด้านการนำเสนอให้สอดคล้องกับภาวะบ้านเมืองทุกยุคทุกสมัย บทเพลงเพื่อชีวิตช่วงหลังมีเนื้อหาหลากหลายกว่าบทเพลงเพื่อชีวิตในยุคแรกๆ ที่มุ่งด้านการเมือง การปกครอง ปัญหาความยากจน ปัญหาชนชั้นการเอารัดเอาเปรียบของนายทุน การต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคม มาเสนอปัญหา การหย่าร้าง การขายตัวเพื่อยังชีพ การให้กำลังใจ การขาดแคลนครูในชนบท การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ป่าไม้ ศิลปวัฒนธรรม การประหยัดน้ำ ฯลฯ ซึ่งเป็นปัญหาที่พบเห็นได้ในสังคมปัจจุบัน”

สรุปความหมายของบทเพลงเพื่อชีวิตพบว่า นักวิชาการ ศิลปิน นักวิจัย ได้เรียบเรียงความหมายของเพลงเพื่อชีวิต โดยมีในสรุป 2 ประเด็นดังนี้

ความหมายประเด็นที่ 1 หมายถึง เพลงที่มีลักษณะเป็นวรรณกรรม บทเพลงโดยมีเนื้อร้อง ที่แสดงการรำพึง ระท้อท้อใจ หรือระบายความในใจ จากความคับแค้นใจ ในเรื่องปัจจัยสี่ หรือปัญหาความยากจน ปัญหาการต่อสู้ภัยธรรมชาติหรือปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ฯลฯ ที่ไม่เอื้ออำนวยในการดำเนินชีวิต

ความหมายประเด็นที่ 2 หมายถึง เพลงที่มีลักษณะสะท้อนปัญหาการดำเนินชีวิตในสังคมเมืองของชนกรรมาชีพ หรือเรื่องราวอดีตชีวิตประวัติ จากปัญหาของสังคมเมืองและความเสื่อมถอยของศีลธรรมหรือกระตุนจิตสำนึกและค่านิยมของสังคม

2.2 ความสำคัญของเพลงไทยเพื่อชีวิต

ชูเกียรติ ฉาโสง (2549: ปกหลัง) ได้เรียบเรียงคำสัมภาษณ์ในเรื่องความสำคัญของเพลงไทยเพื่อชีวิต ของผู้ทรงคุณวุฒิในค่านิยมดังนี้ ดนตรีเพื่อชีวิตของพงษ์สิทธิ์ นอกจากจะให้อารมณ์ความรู้สึกเหมือนเพลงต่างๆ ที่ผมชอบแล้ว เขาสามารถคงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยสำนวน สำเนียง ภาษา และบุคลิกได้อย่างลงตัวคงเสน่ห์ความสละสลวย ความละเอียดอ่อนของความเป็นไทยที่จะใช้พรสวรรค์ของตนเองด้วยความมุ่งมั่น พินิจอุปสรรคต่างๆ และพยายามคงความเป็น ตัวของตัวเอง ได้เมื่อได้รับความสำเร็จมาแล้ว อภิลิทธิ์ เวชชาชีวะ ถ้าใครอยากเก็บรับบทเรียนจากชีวิตของ “พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์” กับความสำเร็จที่เขาได้รับ มันก็เป็นบทเรียนที่ควรแก่การเรียนรู้และมีประโยชน์ติดคนรุ่นถัดมา อย่างแน่นอนบางตอนจาก เสมือนคำนำ (ชูเกียรติ ฉาโสง. 549: 23) สุรัชย์ จันทิมาธร

นับจากวงคาราวาน ต่อมาถึงยุค คาราวาน แล้วก็มีเพียง พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ คนนี้เท่านั้น เป็น รอยเชื่อมยุคสมัยบทเพลงตระกูลนี้ได้โดดเด่นที่สุด จุดเด่นของพงษ์สิทธิ์ คือการนำเสนอบทเพลงในแนวทางการใหม่และเสียงร้องแสดงเอกลักษณ์ใหม่ ทำให้กระทบใจกลุ่มคนฟังในวงกว้างได้ ข้อพิสูจน์ในความเป็นมืออาชีพ คือสามารถหยัดยืน บนถนนดนตรี สายนี้ได้ต่อเนื่องยาวนาน ในขณะที่นักดนตรีที่เคยมีชื่อโด่งดังพุ่งแรงหลายๆ คน กลับหายเงียบไปในเวลาอันรวดเร็ว (ชูเกียรติ ฉาโสง. 2549: 23)

ในปัจจุบันนี้บทเพลงเพื่อชีวิตได้รับความนิยมแพร่หลายในสังคมไทยวงกว้าง นักประพันธ์เพลงที่มีชื่อเสียง หลายท่านเช่น สุรชัย จันทิมาธร, พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ, วิสา คัญทัพ, จรัล มโนเพ็ชร, มงคล อุทก, ยืนยง โอภากุล, ศักดิ์สิทธิ์ เชื้อกลางฯลฯ และในช่วงหลังนี้ ก็มีนักแต่งเพลงเพลงเพื่อชีวิตรุ่นใหม่เกิดขึ้นอีกได้แก่ พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์, ศุ บุญเลี้ยง, คณิต อุทยานสิงห์ เป็นต้น บทเพลงเพื่อชีวิตจึงมิได้เป็นเพียงบทเพลงที่สื่อสารกันเฉพาะกลุ่มของนิสิตนักศึกษาและปัญญาชนหัวก้าวหน้าเท่านั้น หากแต่กลายเป็นบทเพลง สมัยนิยม ที่สามารถสื่อสารได้กับประชาชนทั่วไป

สมหญิง เมืองแมน (2537: 77) กล่าวถึงความสำคัญของเพลงไทยเพื่อชีวิตที่มีบทบาทในสังคมไทยในช่วงเวลาที่มีปัญหาการเมือง หรือความไม่ปกติของสังคมเกิดขึ้น ศิลปินเพลงเพื่อชีวิตได้รับแรงบันดาลใจ จากเหตุการณ์ ดังกล่าว ประพันธ์เพลงขึ้นมาให้ผู้ฟังในสังคม เสพ และได้ข้อคิดหรือเป็นภาพสะท้อนของสังคมดังเช่น ความตอนหนึ่งของงานวิจัยดังกล่าวได้เรียบเรียงว่าในปี 2519 ในขณะที่ฝ่ายนักศึกษาใช้บทเพลงเพื่อชีวิตปลุกเร้าให้รวมพลังกัน ฝ่ายรัฐบาลก็ใช้เพลงปลุกใจ มาได้ตอบ เช่น เพลง “หนักแผ่นดิน” “เราสู้” ทหารเสือพระนคร นอกจากนั้นผู้วิจัยยังพบว่ามีความขบถเขียนไว้ที่กำแพงค่ายทหารหลายแห่ง ในทำนองว่า อย่าประพัตดินเป็นผู้บ่อนทำลายชาติ เช่นที่กำแพงค่ายทหารสี่แยกเกียกกายเขียนว่า อย่าดึงฟ้าต่ำ อย่าทำหินแตก อย่าแยกแผ่นดิน ภาพพจน์ของนักศึกษา กลายเป็นผู้ก่อความไม่สงบไปแล้ว ฝ่ายรัฐได้อาศัยสื่อมวลชนโดยเฉพาะด้านวิทยุ กล่าวโจมตีการกระทำของนักศึกษาว่าเป็นการกระทำของนักศึกษาว่าเป็นการบ่อนทำลายชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สถานการณ์เริ่มตึงเครียดขึ้นทุกขณะจนถึงจุดแตกหัก ในวันที่ 16 ตุลาคม 2519 มีการกวาดล้างนักศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ “ชัยชนะเป็นของฝ่ายขวา ทำให้นักนิสิตนักศึกษาปัญญาชน รวมถึงศิลปินเพลงเพื่อชีวิตต้องหลบหนีเข้าป่า” (สุทธาสินี เกรียรดีไพบูลย์. 2533: 87) ไปพร้อมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ทั้งๆ ที่ผมไม่ใช่คอมมิวนิสต์แต่ผมก็ต้องไปร่วมกับเขา (สีลม. 2536: 56) ช่วงระยะเวลาสามปีนี้ บทเพลงเพื่อชีวิตได้สะท้อนถึงปัญหาความยากจนในชนบท ปัญหาความแห้งแล้งในภาคอีสาน และรุนแรงไปถึงการจับปืน การต่อสู้ตามสถานการณ์บ้านเมืองที่บีบคั้นมากขึ้น วงดนตรีเพื่อชีวิตที่เกิดขึ้นในช่วงนี้ ที่มีผลงานบันทึกแผ่นเสียงออกจำหน่ายคือวงคาราวาน มีผลงาน 3 ชุดคือ คนกับควาย อเมริกันอันตราย” และ มารครองเมืองอีกตอนหนึ่งกล่าวว่า

สมหญิง เมืองแมน (2537: 81) เมื่อบริษัทเทปเริ่มมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์แข่งขันกัน บทเพลงเพื่อชีวิตจึงก้าวเข้าสู่วงการธุรกิจเทปที่ต้องอาศัยกลยุทธ์มากแบบในการโฆษณา และ “จากการที่ผลงานของคาราวานได้รับความนิยมสูงสุดนี้ ทำให้กลุ่มนักดนตรี นักแต่งเพลงแนวนี้ ซึ่งมีผลงานออกมาก่อนหน้านี้แล้ว พลอยได้รับความสนใจจากผู้ฟังมากขึ้น ในระยะต่อมาเช่น คาราวาน, ไสป, พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ และขุนด่านเกรียน” ฯลฯ (สุทธาสินี เกรียรติไพบูลย์, 2533: 98-99)

บทเพลงเพื่อชีวิตยังคงได้รับการสร้างสรรค์สืบต่อกันมามีนักร้องนักดนตรีและนักแต่งเพลง เพื่อชีวิตเกิดขึ้นแล้วก็เลิกลาไปหลายต่อหลายคนหลายวง แต่ดนตรีที่เป็นหัวใจของบท เพลงเพื่อชีวิต ก็คือ วงคาราวานและคาราบาว ซึ่งได้แยกวงกันไป แต่ก็กลับมารวมตัวกันอีก เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน เพลงเพื่อชีวิตออกสู่ประชาชน มีหลายคนที่ยกตัวออกไปเป็นศิลปินเดี่ยว ได้แก่ ยืนยง โอภาสกุล (แอ๊ด คาราบาว) สุรชัย จันทิมาธร (หงา คาราวาน) ปรีชา ชนะภัย (เล็ก คาราบาว)

เพียร เมฆวัฒนา มงคล อุทก และกิริติ พรหมสาขา ณ สกลนคร (เขียว คาราบาว) ส่วน พงษ์ เทพ กระโดนชำนาญ ซึ่งเคยเป็นสมาชิกในวงคาราวานในช่วง พ.ศ. 2517-2519 หลังจากกลับออกจาก ป่าในปี 2524 ก็ได้สร้างสรรค์ผลงานเพลงในนามศิลปินเดี่ยวด้วยเทปชุดแรก คือ ห้วยแกลง ในปี 2526 และได้ออกเทปต่อเนื่องมาโดยตลอด จนถึงปัจจุบันเนื้อหาของบทเพลงเพื่อชีวิตยังคงยึดหลัก สะท้อนปัญหาของสังคม สร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น หากแต่ปรับเปลี่ยนไปตามบริบททางสังคมและ การเมืองในด้านการนำเสนอให้สอดคล้องกับภาวะบ้านเมืองยุคทุกสมัยบทเพลงเพื่อชีวิตในช่วงหลัง มีเนื้อหาหลากหลายกว่าบทเพลงเพื่อชีวิตในยุคแรกๆ ที่มุ่งด้านการเมือง การปกครอง ปัญหาความ ยากจน ปัญหาชนชั้น การเอารัดเอาเปรียบของนายทุน การต่อสู้เพื่อความเป็นธรรม ในสังคม มาเสนอ ปัญหาการหย่าร้าง การขายตัวเพื่อยังชีพ การให้กำลังใจ การขาดแคลนครูในชนบท การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ป่าไม้ ศิลปวัฒนธรรม การประหยัดน้ำ ฯลฯ ซึ่งเป็นปัญหาที่พบเห็นได้ในสังคมปัจจุบัน

สรุป บทเพลงไทยเพื่อชีวิต เป็นเพลงที่มีบทบาทและมีความสำคัญต่อสังคมไทยในด้านการ ชักปล่อม ให้ความเพลิดเพลินแก่ประชาชนไทย ตามหลักการสุนทรียศิลป์ และทำหน้าที่เป็น วรรณกรรมเตือนใจสอนใจ สะท้อนอุดมคติของกลุ่มคน กลุ่มวีรบุรุษ วังสไตร์ ตลอดจนสร้างสรรค์ แนวคิดจรรโลงจริยธรรม ปลุกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ ฯลฯ ซึ่งจะมีประโยชน์แก่ผู้ที่บรรลุภาวะทาง ความรู้ความคิดสามารถรับฟังได้ทุกเพศ-ทุกวัย และมีให้เลือกฟังหลายศิลปิน หลากหลายแนวคิด ดังจะสืบค้นได้ทั่วไปในปัจจุบันนี้ (2552)

2.3 จุดประสงค์ของเพลงไทยเพื่อชีวิต

จากการรวบรวมเอกสารงานวิจัย สิ่งตีพิมพ์ต่างๆ พบว่า เพลงไทยเพื่อชีวิตมีวัตถุประสงค์ใน การประพันธ์ และการเผยแพร่บทเพลงดังนี้

2.3.1 เพื่อสะท้อนปัญหาของบุคคลหรือองค์กรตลอดจนสะท้อนปัญหาของสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

2.3.2 การเสนอแนะสังคม ด้านความประพฤติ ด้านการแก้ปัญหาหรือวิธีแก้ไขปัญหาการเมือง โดยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคม และการเมืองตลอดจน ค่านิยม ของสังคมช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ เป็นหลัก อาทิ

สมหญิง เมืองแมน (2537: 94) ได้เรียบเรียงงานวิจัยมีใจความว่า มีบทเพลงเพื่อชีวิตหลายต่อหลายเพลงที่ได้เสนอปัญหาและยังชี้ทางออกของปัญหาได้ด้วยเช่น เพลง อีสาน ที่นำ บทกวีเดียวกันของ นายผี มาขับร้องปลุกเร้าให้ชาวนาอีสานอาศัยพลังใจต่อสู้กับอุปสรรคความแห้งแล้ง สองมือเขามีแรง เสียงเขาแย่งมีคนยิน สงสารมลายี่ล้น อย่าทวดสู้ด้วยสองแขน เช่นเดียวกับเพลง อีสานคืนถิ่น ที่เสนอให้คนอีสาน ไปเกิดไป กลับคืนสู่บ้าน ไปสร้างอีสานให้วัฒนา เมื่อเกิดปัญหาสังคมไทยเสื่อมโทรมลงเพราะอิทธิพลของวัฒนธรรมอเมริกันที่มากับการตั้งฐานทัพอเมริกาที่โคราช ทำให้ผู้ประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตหลายคนเสนอแนวทางออกของปัญหาด้วยการขับไล่ฐานทัพออกไป เช่นเพลง เชื้ออีสาน ที่ขับไล่อย่างรุนแรง พวกจัญไรไล่หัวมันออกไป เอาดินเฮาดอกเตะแม่มันไป หรือเพลง อเมริกันอันตราย ที่กล่าวว่า รวมกันเกิดผองเราเอาพันธ์เผื่อผองไทย อเมริกันมันต้องออกไป อธิปไตยจึงจะสมบูรณ์ บทเพลงที่ชี้แนะทางออกทางด้านการเมืองเช่น เพลง นายกอ ที่เกิดจากการเรียกร้องให้มีการปกครองชนิดที่เรียกว่า ประชาธิปไตยเต็มใบ เพราะนายกรัฐมนตรีมักเป็นผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีการแต่งตั้งกันเข้ามาโดยอาศัยอำนาจของคณะปฏิวัติ ประชาชนไม่ยอมรับจึงเกิดเหตุการณ์ พฤษภาทมิฬ ขึ้น เมื่อ 17 พฤษภาคม 2535

2.3.3 เพื่อชี้ให้เห็นปรัชญา, วิถีชีวิต, วิถีชาวบ้าน

2.3.4 เพื่อชี้ให้เห็นถึงความซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติและ ความงามด้านนามธรรม หรือรูปธรรมที่สร้างขึ้นใน ป่า สังคมชนบท และสังคมเมือง

2.4 ประเภทของเพลงไทยเพื่อชีวิต

เพลงไทยเพื่อชีวิตมีลักษณะเกิดจากวรรณกรรม ซึ่งเพลงดังกล่าวจำนวนมาก แต่งคำร้องจากคำกลอน เช่น กลอน 4 กลอนสุภาพ กลอน6 เป็นต้น ดังเช่น

สมหญิง เมืองแมน (2537: 98-108) ได้เรียบเรียงว่า รูปแบบในการประพันธ์ เพลงไทยสากลโดยทั่วไป มักมีลักษณะเป็นร้อยกรอง คือมีสัมผัสระหว่างวรรค ดังที่ วราห์ วรเวช (2526: 132) ได้แต่งเพลงที่มีชื่อเสียง กล่าวว่า การแต่งเนื้อร้องเพลงไทยสากลปัจจุบันโดยยึดหลักว่าต้องแต่งให้มีสัมผัสเหมือนการแต่งกลอน และถ้าเป็นไปได้ไม่เพียงจะมีสัมผัสนอกเท่านั้น ต้องมีสัมผัสในวรรคด้วย จึงจะไพเราะ ผู้ขับร้องจำเนื้อร้องง่าย นำร้อง

รวงข้าวรอเคียวเก็บเกี่ยวกลางนา	เหลืองงามทาบทาทุ่งกว้างแห่งลำตะคอง
เดือนอ้ายฟ้าใสเมฆสูงลอยล่อง	แดดทอแสงเรืองรองอาบทุ่งทองทิพย์ไม่ปลายนา
พลั่วลมโถมลอบจับผิวแผ่วเนื้อ	ล่องลอยล้าเรื่อย้าค่าเสียงแคนบอกลา
แสงใต้วิบปริบพรายมา	คืนสู่เรือนเคหาถิ่นท้องนาอาบฟ้าหม่นดาว

(บทเพลง ลำตะคอง)

ในวรรคที่ 1 และวรรคที่ 3 มี 8 คำ วรรคที่ 2 มี 10 คำ และวรรคที่ 4 มี 12 คำ

ฝนหลังดั่งว่าน้ำตาเราร่วง	เฝ้ารักเฝ้าหวงห่วงแผ่นดินถิ่นเกิดกาย
ก็ลืมไม่ลงอนงค์นุ่งขึ้นเจ็ดฉาย	ฝนพรหมร่างกายอาบทรวงทรวงน้ำนวลเฝ้ายวนนัยน์ตา
ฝนหลังค่อยๆ แหวนคอยแต่เนิ่น	ยิ่งฟังยิ่งเพลินดังเหรียญเงินร่วงลงเต็มท้องนา

(บทเพลง ฝนจางนางหาย)

คนเราเลือกเกิดไม่ได้ดอก	บางคนก็ออก/มาร่างพิการ
สมบัติติดตัวคือสังขาร	ทนทรมาน/กันต่อไป
อย่างฉันนี่เกิด/มาตาบอด	ตาบอด/มองไม่เห็น
จึงสร้างสัมผัส/อันจำเป็น	อยู่เหนือกฎเกณฑ์/คนธรรมดา

(บทเพลง คนกับหมา)

บทเพลง คนกับหมา แบ่งจำนวนคำในแต่ละวรรคเป็น 2-3, 4-3 และ 4-4 บทเพลงในข้อนี้มีลักษณะคล้ายกลอนสุภาพมาก ต่างกันตรงที่ไม่มีสัมผัสระหว่างบทดังตัวอย่าง การส่งสัมผัสของคำสุดท้ายของวรรคที่ 1 ไปยังวรรคที่ 2 และคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 ไปยังวรรคที่ 4 มักส่งสัมผัสไปที่คำที่ 3 หรือ 4 มิใช่คำที่ 3 หรือ 5 ดังที่นิยมใช้ในการประพันธ์กลอนสุภาพโดยทั่วไปนอกจากนี้ยังมีรูปแบบอย่างกลอนเปล่า ประพันธ์แบบฉันทลักษณ์สมัยใหม่ คือกลอนเปล่าไม่มีสัมผัสระหว่างวรรคระหว่างบทที่แน่นอน มีจำนวนคำที่ไม่ตายตัว แต่มีสัมผัสอักษรและสัมผัสสระภายในวรรค เช่น

กว่าจะเป็นต้นไม้ยืนต้น	สูงหยดเย็นใหญ่โตงดงาม
เนิ่นและนานที่สะสมเป็นร่มเงา	ให้ดอกงามยามที่คนนั้นต้องการ
กว่าจะเป็นสายธารล้นหลาก	ไหลระเริงหล่อเลี้ยงผู้คน
เนิ่นและนานที่ปลาน้อยร้อยเส้นใย	ว่ายถักถอเป็นธารทองให้ผู้ทุกข์ทน

(บทเพลง เขาใหญ่ 1)

ดังนั้นสามารถสรุปประเภทของการประพันธ์ได้ดังนี้

1. ประเภทกลอนเพลงรูปแบบเพลงโคราช
2. ประเภทร่ายยาว
3. ประเภทกลอนพื้นบ้าน
4. ประเภทกลอนเปล่า
5. ประเภทกลอนสุภาพ

และสามารถแบ่งประเภทของเนื้อหาการประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตได้ดังนี้

2.4.1 ประเภทเพลงที่ประพันธ์จากวัฒนธรรมพื้นบ้าน

เพลงกลุ่มนี้ประพันธ์ขึ้นเพื่อแสดงวัฒนธรรมวิถีชีวิตแนวคิดของกลุ่มพื้นบ้าน สังคมชนบท โดยถ่ายทอดความเป็นอยู่ความรู้สึกนึกคิด คติชาวบ้าน ความซาบซึ้งในวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น เช่น เพลงเดือนเพ็ญ เพลงเข่งอีสาน เพลงไทยดำรำพัน ฯลฯ

2.4.2 ประเภทเพลงวรรณกรรมทางประวัติศาสตร์

เพลงกลุ่มนี้ประพันธ์ขึ้นเพื่อแสดงอดีตชีวิต บุคคล กลุ่มบุคคล วีรบุรุษ+วีรสตรี เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ฯลฯ เช่น เพลงบางระจันวันเพ็ญ (คาราบาว) เพลงยาโม เพลงพระนเรศวร

2.4.3 ประเภทเพลงข่าวจากเหตุการณ์สำคัญในสังคม

เพลงกลุ่มนี้จึงเป็นสัญลักษณ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ทับหลัง เพลง จิตภูมิศักดิ์ เพลงเทอดสิทธิมนุษยชน เพลงอเมริกัน

2.4.4 ประเภทเพลงปลุกใจ ปลุกจิตสำนึกของชาติ เช่น เพลงเมดอินไทยแลนด์

เพลงนายกอ ฯลฯ

2.4.5 ประเภทเพลงอบรมนิสัยและแนะแนวความประพฤติที่ดี

ประเภทเพลงกลุ่มนี้ ประพันธ์จากความต้องการให้คติแก่สังคมและการอบรมบ่มนิสัย เช่น ฉันคือกรวดเม็ดร้าว เพลงล่องแม่โขง (สุนทรี เวชานนท์) เพลงโกหก เพลงसानแสงทอง ฯลฯ

2.4.6 ประเภทเพลงถ่ายทอดปัญหาความทุกข์ยากของการดำเนินชีวิต

ประเภทเพลงกลุ่มนี้ แสดงถึงความทุกข์ในการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิต การ ขวนขวายเลี้ยงชีวิต เป็นต้น เช่น เพลง เปิบข้าว เพลง อีสาน เพลงกล่าร้องไห้ เพลงข้าวคอยฝน

2.4.7 ประเภทเพลงแนวปลุกเร้าอุดมการณ์

ประเภทเพลงกลุ่มนี้แสดงถึงการต้องการปลุกกระตม เราผู้มีความคิดเดียวกันมารวมกลุ่มกัน เช่น เพลงหยุดก่อน เพลงเสียงเพรียกจากมาตุภูมิ เพลง เทอดสิทธิมนุษยชน เพลงศักดิ์ศรีของแรงงาน เป็นต้น

2.4.8 ประเภทเพลงแสดงความงามของความซาบซึ้งในธรรมชาติ

เพลงกลุ่มนี้แสดงความประทับใจ และได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความงามของท้องที่ที่ศิลปินได้อาศัยหรือไปท่องเที่ยว เช่น เพลงบินหลา เพลงปักขีไต้บ้านเรา เพลงเดือนเพ็ญ เพลงลำตะคอง เพลงสันทรายมูล เพลงสนสว่าง เป็นต้น

2.4.9 ประเภทเพลงเชิดชูคุณค่าของชีวิตหรือแนวคิดที่มีคุณค่า

เพลงกลุ่มนี้แสดงถึงการต้องการเชิดชูคุณค่าบุคคลที่เป็นต้นแบบการรณรงค์ อนุรักษ์ สภาพแวดล้อม เช่น ปกป้องเขาใหญ่จากการถูกปรับเป็นสนามกอล์ฟ รีสอร์ท เช่น เพลงสืบ นาคะเสถียร ของคาราบาว เพลงเขาใหญ่, เพลงสิงหะโมน ของพงษ์เทพ กระโดนชำนาญ เพลงชีวิตสัมพันธ์ ของกลุ่มอีสานเขียว เป็นต้น

2.5 ประโยชน์ของเพลงเพื่อชีวิต

จากการศึกษาค้นคว้าหนังสืองานวิจัย เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ต่างๆ มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของเพลงไทยเพื่อชีวิตดังนี้

สมหญิง เมืองแมน (2537: 288) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเพลงเพื่อชีวิต โดยศึกษาประโยชน์ของบทเพลง “พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ” ว่าบทเพลงส่วนใหญ่ของพงษ์เทพได้เสนอปัญหาชีวิตพร้อมทั้งปลอบขวัญให้กำลังใจ ชี้ให้เห็นคุณค่าของชีวิตในแง่คุณธรรม จริยธรรม โดยอาศัยถ้อยคำที่เลือกสรรมาอย่างบรรจง ซึ่งแสดงจินตนาการอันจัดระบบได้ลงตัว อย่างมีบูรณภาพและความสอดคล้อง กระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกและความคิดแก่ผู้ฟัง พงษ์เทพพิถีพิถันในการเลือกใช้รูปแบบ การเลือกสรรคำ เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละบทเพลง บทเพลงของพงษ์เทพจึงกล่าวได้ว่าเป็นบทเพลงที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์อย่างโดดเด่น

วัฒน์ วรรณยางกูร ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเพลงเพื่อชีวิตสำหรับช่วงเวลา พ.ศ. 2500 ดังนี้ บทบาทในการปลุกใจ สร้างขวัญกำลังใจ และให้ความบันเทิงจากการเผยแพร่แนวทาง นโยบาย และแนวความคิด เพื่อเป็นการชี้นำและเป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับชั้น นอกจากนี้ยังต้องการสิ่งที่คลายเครียด สิ่งที่สร้างความบันเทิงเพื่อเพิ่มความสดชื่น เพิ่มความกระตือรือร้น เพื่อให้ทำงานได้อย่างมีความหวัง และมีความสุข สถานีวิทยูเสียงประชาชนแห่งประเทศไทยได้ทำหน้าที่นี้ อย่างดีตลอดช่วงเวลา 10 ปีเศษที่เปิดดำเนินการ

รายการที่เสริมสร้างขวัญกำลังใจและให้ความร่มเย็นแก่ผู้ปฏิบัติงานทั้งหลาย ได้แก่ รายการศิลปวัฒนธรรมทั้งหลาย ซึ่งทางสถานีวิทยูเสียงประชาชนแห่งประเทศไทยได้พยายามคิดค้นสร้างสรรค์ รายการด้านนี้ให้สอดคล้องกับความนิยมของคนหลายกลุ่ม เห็นได้จากที่สถานีได้แยกการจัดรายการออกเป็น 3 ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาอีสาน และภาษาม้ง แต่ละกลุ่มก็ต่างมีลักษณะทางวัฒนธรรม ประเพณีที่ไม่เหมือนกัน ในแต่ละภาษาก็มีการนำเสนอการที่ต่างกันไป ช่วยให้เข้าถึงผู้ปฏิบัติงานและมวลชนต่างกลุ่มได้ดียิ่งขึ้นแต่สิ่งที่สร้างขวัญและกำลังใจได้ดีที่สุด ได้แก่ บทเพลงปฏิวัติ

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของเพลงไทยเพื่อชีวิตมีดังนี้สามารถสื่อสารกลุ่มสังคมได้หลายชนชั้น ทั้งชนชั้นที่ใช้ภาษาถิ่นโดยเลือกใช้เพลงเพื่อภาษาถิ่นเพื่อชีวิต หรือสื่อสารถ่ายทอดเรื่องราวแก่ สังคมเมือง โดยใช้ภาษาภาคกลางเป็นหลักสามารถเป็นวรรณกรรมบทเพลงที่มีคุณค่าทางการขับกล่อม ให้ความบันเทิงเริงรมย์ ในลักษณะสุนทรียศาสตร์ทางศิลปะปลูกใจ สร้างขวัญและกำลังใจสำหรับ บทเพลงที่มีการสร้างอุดมการณ์ของกลุ่มคน เช่น ทหาร ตำรวจ แรงงานหรือเพลงของกลุ่มชนท้องถิ่น เดียวกันให้มีความรักสามัคคีกันได้เป็นอย่างดี เช่น เพลงปักซีไต่บ้านเรา เพลงอีสาน ฯลฯ ปลูกฝังการ ตระหนักถึงคุณค่าชีวิต การเชิดชูผู้มีคุณูปการและมีประโยชน์แก่สังคม เพื่อให้ปฏิบัติตามคุณค่านั้น ๆ เช่น อนุรักษ์ธรรมชาติ เป็นต้น ปลูกฝังและอบรมจริยธรรม คุณธรรม ค่านิยม กระตุ้นจิตสำนึกที่ดิ่งามแก่ สังคมและเยาวชนในวงกว้าง ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ภาษาไทยและบทเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งมีประโยชน์ด้านสมบัติดุริยางคศิลป์ของชาติ

3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียนสรุปความ

3.1 ความหมายความสามารถในการเขียนสรุปความ

การเขียน เป็นการถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกไปสู่ผู้อ่าน อย่างน้อยการเขียนทุกชนิด จะต้องมียุจุดมุ่งหมายในการเขียน พร้อมทั้งยังใช้ภาษาที่ถูกต้องอีกด้วย การเขียนสรุปความเป็นการ เขียนที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อย่อเรื่องให้กระชับรัดกุม ดังที่

เอกฉัท จารุเมธีชน (2541: 110) ได้กล่าวถึง ความหมายของการเขียนสรุปความ สรุปได้ว่าการเขียนสรุปความ คือ การเก็บเนื้อความในเรื่องมาเรียบเรียงใหม่ให้สั้นโดยคงความหมายเดิมไว้ ไม่เปลี่ยนแปลง

ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์ (2542: 210) ได้อธิบายความหมายของการเขียนสรุปความ กล่าวไว้ว่าการเขียนสรุปความเป็นวิธีการย่ออย่างสั้นที่สุด คือ จะกล่าวแต่เพียงความคิดที่สำคัญที่สุดเท่านั้นและผู้สรุปความจะต้องเข้าใจและตีความเองว่า ผู้เขียนเขียนในทำนองใด ผู้สรุปความจะต้องใช้ถ้อยคำของตนเอง สรุปลักษณะของข้อความที่ตนอ่านให้ตรงกับคามมุ่งหมายของเนื้อเรื่องนั้นๆ

นิตยา กาญจนวรรณ (2543: 30) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนสรุปความสรุปไว้ว่าผู้ใช้ภาษาจะต้องรู้จักจับใจความแล้วใช้คำที่จำเป็นเท่านั้น และสามารถสื่อความหมายได้ตรงกับคามมุ่งหมายของเนื้อเรื่อง

ไพโรธ เลิศพิริยกุล (2544: 113) ได้ให้ความหมายของการเขียนสรุปความไว้ว่า เป็นการรวบรวมใจความสำคัญของเรื่อง หรือหาประเด็นหลักของเรื่องออกมาให้ได้ แล้วนำมาเรียบเรียงด้วยถ้อยคำที่สละสลวย

พรฤดี ขวัญศิริกุล (2546: 16) ได้สรุปความหมายของการเขียนสรุปความว่า การเขียนสรุปความ คือ การเก็บใจความสำคัญของเรื่องแล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ โดยมีเนื้อหาสัมพันธ์กันด้วยสำนวนของผู้สรุปเอง โดยมีความหมายที่ผู้อ่านเข้าใจได้ครบถ้วนและนำไปใช้ประโยชน์ได้

สรุปได้ว่า การเขียนสรุปความเป็นการเขียนสรุปประเด็นใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านหรือฟังให้ได้ใจความครบถ้วนสมบูรณ์ โดยใช้ถ้อยคำสำนวนของผู้เขียนสรุปความเองที่เรียบเรียงขึ้นใหม่เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น

3.2 จุดประสงค์ของความสามารถในการเขียนสรุปความ

ความสามารถการเขียนสรุปความมีความสำคัญต่อบุคคลโดยทั่วไปและนักเรียนทุกระดับชั้น เพราะการที่ได้ยินและฟังเรื่องราวใดๆ ต้องมีการสรุปความเพื่อความเข้าใจของตนเอง และใช้ในการสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา การทำงานและใช้ในชีวิตประจำวัน ดังที่

วรรณิ โสมประยูร (2534: 573) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการเขียนสรุปความมีความสำคัญ เพราะบุคคลไม่สามารถที่จะจำเรื่องราวได้ทั้งหมดจึงจำเป็นต้องเลือกจำสิ่งที่เป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในการศึกษาเล่าเรียนและในชีวิตประจำวันได้

ทัศนีย์ ศุภเมธิ (2535: 117) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการเขียนสรุปความไว้ 2 ประการ คือ

1. เก็บเนื้อเรื่อง การย่อในลักษณะนี้มุ่งให้เข้าใจเรื่องราวและลำดับเหตุการณ์ได้โดยตลอด ใจความที่เก็บมาต้องสมบูรณ์ ส่วนข้อความที่ไม่ใช่แก่นสำคัญ (พลความ) ก็อาจตัดทิ้งไปได้ การย่อแบบเก็บเนื้อเรื่องมักใช้หนักไปทางด้านเรื่องราวประวัติ จุดหมายได้ตอบข่าวเหตุการณ์ต่างๆ
2. เก็บความคิด การเก็บความคิดจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความคิดของเรื่องให้ตรงเป้าหมายมากที่สุด การย่อลักษณะนี้มักเป็นเรื่องที่แสดงความคิดเห็น เช่น บทความ บทวิจารณ์ข้อสันนิษฐาน รายงาน การค้นคว้าวิจัย เป็นต้น การย่อแบบเก็บความคิดนี้มักจะสั้นกว่าแบบเก็บเนื้อเรื่อง บางครั้งอาจมีความยาวเพียงประโยคเดียว ซึ่งเป็นคนคิดหลัก บางครั้งผู้ย่ออาจเก็บความคิดที่สำคัญรองลงมาด้วยก็ได้หากเห็นว่าจำเป็น

สุทธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และอุดม หนูทอง (2535: 24-28) กล่าวถึงการย่อความตามความมุ่งหมายต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1. การย่อความเพื่อยินยอมความหมาย คือ การเขียนสังเขปความที่กำหนดอย่างกว้างๆ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจตรงกัน โดยใช้คำน้อยที่สุด แต่ละคำให้ความหมายตรงและกว้างที่สุด โดยเลือกกล่าวถึงสาระสำคัญ ซึ่งคนทั่วไปเข้าใจและเห็นว่าสิ่งนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริง
2. การย่อความเพื่อการจำกัดความ คือ การกำหนดความหมายของสิ่งที่กล่าวถึง ให้ชัดเจนมีขอบข่ายรัดกุมเห็นแนวปฏิบัติแน่นอน โดยใช้ถ้อยคำสั้นที่สุด แต่คลุมสารถทั้งหมด

3. การย่อความแบบบรรยายสรุป คือ การเลือกบรรยายลักษณะสำคัญของสิ่งที่พรรณนาถึง เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพของสิ่งนั้นชัดเจน ได้แก่ การพรรณนาถึงลักษณะของบุคคล สถานที่และสิ่งของโดยย่อ

กุหลาบ มลลิกะมาส และวิพุธ โสภวงศ์ (2538: 77) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการย่อไว้ว่า ความมุ่งหมายของการย่อก็คือ เพื่อจับเนื้อเรื่องสำคัญของข้อความที่อ่านให้ได้ถูกต้องครบบริบูรณ์ตรงตามที่เขียนไว้ในต้นเรื่อง

สมพร มั่นตะสูตร (2540: 15) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการเขียนสรุปความ คือ ต้องการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ข้อเท็จจริงและทัศนคติ ตลอดจนอารมณ์ จินตนาการ ความรู้สึกต่างๆ ไปยังผู้รับสาร ซึ่งถ้าผู้เขียนเน้นประเด็นสำคัญได้อย่างเด่นชัด จะทำให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้ในทันที

พริ้มเพราวดี หันตรา (2541: 79) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียนสรุปความ สรุปได้ว่า มีความสำคัญในการสื่อสารเพราะจะช่วยให้จดจำสาระสำคัญจากเรื่องที่ได้ฟังและอ่านแล้วสื่อสารต่อด้วยการพูดและเขียนอีกทอดหนึ่ง

สรุปได้ว่า จุดประสงค์ของการเขียนสรุปความนั้น ก็คือ การทำข้อความที่ยาวให้สั้นลง เก็บเฉพาะประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่อง โดยยังคงความหมายตรงกับข้อความเดิม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจทันทีโดยไม่ต้องรู้เรื่องเดิมมาก่อน การเขียนสรุปความจึงมีความสำคัญต่อการสื่อสาร ช่วยสร้างความเข้าใจกันโดยใช้เวลาไม่มาก

3.3 หลักและวิธีการของความสามารถในการเขียนสรุปความ

ทักษะการเขียนสรุปความ เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการเรียน ในการเขียนสรุปความให้ได้ดีและมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องฝึกฝนตลอดเวลา มีนักการศึกษาหลายคนให้หลักและวิธีการเขียนสรุปความไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

สนิท สัตยภาส (2538: 177) กล่าวถึงหลักการย่อความไว้สอดคล้องกัน คือ ประการแรกอ่านเรื่องที่จะย่อหรือสรุปให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง ไม่น้อยกว่า 2 – 3 เที่ยว ประการที่สอง เก็บใจความสำคัญในตอนหรือย่อหน้าหนึ่งๆ ไว้ย่อหน้าละ 1 ใจความ ประการที่สาม นำใจความของแต่ละย่อหน้ามาเรียบเรียงให้เนื้อความต่อสัมพันธ์กันตามลำดับเป็นเนื้อเรื่องเดียวกันด้วยจำนวนของผู้ย่อ ประการที่สี่ ใจความย่อแล้วจะมีสรรพนามบุรุษที่ 3 เท่านั้น ประการที่ห้า ถ้าข้อความที่ย่อมี ราชศัพท์ให้คงราชศัพท์ไว้ ประการที่หก ถ้าข้อความเดิมเป็นร้อยกรองต้องเปลี่ยนเป็นร้อยแก้ว และประการสุดท้ายไม่ควรใช้อักษรย่อ นอกจากชื่อเต็มยาวมากและคนทั่วไปรู้จักกันดีแล้ว

ไพโรธ เลิศพิริยกุลมล (2544: 55) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการฝึกการเขียนสรุปความให้เกิดความชำนาญ สามารถสรุปความได้อย่างแม่นยำและคล่องแคล่ว โดยฝึกตามขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นพิจารณาสารว่ามีเนื้อหาเป็นอย่างไร รูปแบบของสารเป็นอะไร เช่นถ้าเป็นบทสนทนาก็ให้เปลี่ยนเป็นเรื่องเล่าธรรมดาและไม่ต้องเก็บรายละเอียดทั้งหมด

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นการย่อเนื้อหาของเรื่องจากเรื่องทั้งหมด ให้เหลือประมาณหนึ่งในสามพร้อมทั้งคิดตั้งชื่อเรื่องคือ ต้องเป็นความคิดรวบยอดของเรื่องนั้น

ขั้นที่ 3 เป็นขั้นสรุปเรื่องสั้นให้กะทัดรัด โดยหาข้อความหรือคำมาทดแทนประโยคหรือข้อความยาวๆ ให้เหลือข้อความสั้นๆ และปรับปรุงถ้อยคำและชื่อเรื่องให้กระชับรัดกุมกว่าเดิมและถือว่าเป็นขั้นสรุปความแล้ว

ขั้นที่ 4 เป็นขั้นสุดท้าย คือ เป็นขั้นสรุปรวบยอดของเรื่องราวทั้งหมดให้เหลือเฉพาะใจความสำคัญจริงๆ หรือให้เหลือประเด็นหลักเพียงประเด็นเดียว ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญและเป็นขั้นตอนที่ยากที่สุด

สุวรรณี อุดมผล (2545: 15) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนสรุปความ สรุปได้ว่า อ่านเรื่องที่จะย่ออย่างละเอียด แล้วตั้งคำถามกับตัวเองว่าเรื่องอะไร ใครทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร และได้ผลอย่างไร โดยแยกข้อความออกเป็นตอนๆ แล้วจับใจความให้ได้ว่าด้วยเรื่องอะไร นำใจความสำคัญทั้งหมดมาเรียบเรียงใหม่ ให้ง่ายและดีที่สุด ไม่ควรใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และ สรรพนามบุรุษที่ 2 ในข้อความที่ย่อ ความ สำนวนที่ย่อต้องไม่ใช่สำนวนเดิม ตัดคำฟุ่มเฟือยหรือรายละเอียดที่ไม่จำเป็นออกให้หมด ควรใช้คำธรรมดาที่ทุกคนเข้าใจง่าย ประโยคควรใช้ประโยคสั้นๆ และถูกหลักไวยากรณ์ ถ้าซ้ำเนื้อความให้นำมากล่าวเพียงครั้งเดียว ถ้ามีคำราชาศัพท์ชั้นอยู่ในเรื่องเมื่อย่อต้องใช้ให้ถูกต้อง ไม่ควรใช้อักษรย่อ นอกจากชื่อเต็มยาวมากและเมื่อเรียบเรียงย่อเสร็จแล้วควรทบทวนดูว่าเรื่องที่ย่อนั้นมีเนื้อความติดต่อกันดีหรือไม่

สรุปได้ว่า หลักและวิธีการเขียนสรุปความนั้นต้องเริ่มจากการฟังและอ่าน เพื่อให้รู้เรื่องราวอย่างพอสังเขป เก็บข้อความที่สำคัญให้ครบถ้วน นำมาเรียบเรียงให้ได้ใจความสละสลวยเป็นสำนวนของผู้สรุปเองโดยใจความสำคัญที่สรุปไว้นั้นต้องสั้น กะทัดรัด อ่านแล้วเข้าใจทันที

3.4 จิตวิทยาและทฤษฎีของความสามารถในการเขียนสรุปความ

หลักการสอนเขียนระดับประถมศึกษา วรณิ โสมประยูร (2537: 169–171) ได้กล่าวถึง สิ่งที่สำคัญควรคำนึงถึงในการสอนเขียน ที่สามารถนำมาใช้กับการสอนเขียนเรื่องได้ คือ ความพร้อมของเด็ก ความสามารถในการถ่ายทอดและการรับรู้ของเด็ก และการใช้สิ่งเร้าและแรงบันดาลใจ ซึ่งตรงกับจิตวิทยาการศึกษาและทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. ความพร้อม การเขียนเป็นทักษะที่ย่างยากสลับซับซ้อน เพราะต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อ ตา และความคิด ดังนั้นเด็กจะพัฒนาการเขียนได้ดี จำเป็นต้องมีความพร้อมทางการและสมองเสียก่อน ครูจึงจำเป็นต้องทราบว่าเด็กแต่ละคนมีความพร้อมทางกายและสมองมากน้อยต่างกันอย่างไร เพื่อหาวิธีปลูกฝังความพร้อมทางการเขียนโดยให้เด็กมีโอกาสนับปฏิบัติงานที่ใช้กล้ามเนื้อ ตา สมองให้สัมพันธ์กัน

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กแต่ละคนมีความสามารถในการรับรู้และแสดงความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจแตกต่างกัน บางคนมีความสามารถรับรู้ได้มากในเวลารวดเร็ว บางคนรับได้น้อย บางคนแม้จะมีความสามารถรับรู้ได้ดีและมีความรู้มากแต่ไม่สามารถเขียนแสดงความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ดังนั้น ครูจะต้องรู้และเข้าใจความสามารถของเด็กแต่ละคนจึงจะสามารถแก้ไข ปรับปรุง และส่งเสริมหรือพัฒนาทักษะการเขียนให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนได้

3. ทฤษฎีการเรียนรู้การสอนพื้นฐาน กาเย (Gagne, 1974: 28) ได้แสดงลำดับขั้นตอนการเรียนรู้การสอน ซึ่งเป็นกระบวนการภายในตัวผู้เรียนเมื่อได้รับการสอนแล้วจะเกิดขึ้นมีส่วนสัมพันธ์สอดคล้องกัน โดยเมื่อผู้เรียนได้รับการสอนซึ่งผู้สอนได้กระตุ้นพลังแรงจูงใจแล้ว ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนการสอนขึ้น ซึ่งสามารถแสดงเป็นลำดับขั้นตอนไว้ ดังนี้

1. การสร้างแรงจูงใจ
2. การรับรู้
3. การสำนึก
4. การปรุงแต่ง
5. การระลึกทบทวน
6. การแสดงพฤติกรรม
7. การแสดงผลย้อนกลับ

3.5 การวัดและประเมินผลของความสามารถในการเขียนสรุปความ

สำหรับการวัดความสามารถทางการเขียนนั้น ได้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการทดสอบหลายท่านเสนอแนวทางดังนี้ บังอร สว่างวโรรส และเยาวภา พุกกะคุปต์ (2524: 50) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่นำมาใช้พิจารณาเพื่อวัดความสามารถในการเขียน 5 ประการ คือ

1. เนื้อหา ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกและความรู้ที่ผู้เขียนเสนอแก่ผู้อ่าน
2. วัตถุประสงค์ ได้แก่ งานเขียนนั้นจึงต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และผู้อ่านตลอดเวลา ซึ่งรวมถึงความสามารถในการเลือกสรรการจัดและลำดับเรื่องราวให้มีความต่อเนื่องกันด้วย
3. ไวยากรณ์ ได้แก่ ความสามารถในการเขียนประโยคที่ถูกต้อง

4. ลีลาการเขียน ได้แก่ การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหาร เพื่อให้เกิดลักษณะเฉพาะของผู้เขียน

5. กลไกการเขียน ได้แก่ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการสะกดตัวอักษรที่ถูกต้อง ไคเดอร์ (วลิรัตน์ ดิษยครินทร์. 2551: 22; อ้างอิงจาก McColly. 1970) ได้กำหนดองค์ประกอบในการตัดสินความสามารถในการเขียนไว้ดังนี้

1. ความคิดและจินตนาการ คือ การพิจารณาถึงความชัดเจน อย่างต่อเนื่องและความสมเหตุสมผล

2. รูปแบบของการเขียนเรียงความ พิจารณาถึงการเรียงเรียงและลำดับความคิด

3. อรรถรสในการเขียน พิจารณาลีลาการเขียนที่น่าสนใจ และเชื่อถือได้

4. กลไกการเขียน พิจารณาการใช้เครื่องหมายวรรคตอน และไวยากรณ์

5. การใช้คำ พิจารณาการเลือกใช้และการเรียบเรียงคำ

ฮีตัน (Heaton. 1979: 134– 35) ได้เสนอแนะว่าในการวัดความสามารถในการเขียนนั้น ควรจะวัดผู้เขียนในด้านต่อไปนี้

1. วัดความสามารถในด้านไวยากรณ์ หมายถึง ความถูกต้องของการใช้ไวยากรณ์ในการเขียนเรื่องนั้นๆ

2. วัดความสามารถในการใช้คำศัพท์ หมายถึง การเลือกใช้คำศัพท์ได้ถูกต้องเหมาะสมและหลากหลาย

3. วัดความสามารถด้านกลไกการเขียน หมายถึง เครื่องหมายวรรคตอนและตัวสะกดที่ผู้เขียนใช้ได้ถูกต้อง

4. วัดด้านความคล่องแคล่วของการเขียน คือ วัดด้านลีลา และความคล่องของการสื่อความหมาย หมายถึง ความสามารถในการนำเสนอเนื้อเรื่องและความคิด ให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ การเลือกใช้ถ้อยคำ ลีลาการเขียนและโวหารต่างๆ

5. วัดด้านความสัมพันธ์ของข้อความ หมายถึง การจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงข้อความข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า ในการวัดความสามารถด้านการเขียนนั้นจะวัดในด้านต่อไปนี้ ด้านภาษา ได้แก่ ไวยากรณ์ คำศัพท์และการเรียบเรียงประโยค ส่วนด้านความคิด ได้แก่ การนำเสนอเนื้อหาและลีลาการเขียน ซึ่งรวมถึงสำนวนโวหาร และอารมณ์ของผู้เขียนด้วย

3.6 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางการเขียนสรุปความ

กฤติยา เรวัต (2538: 78) ได้วิจัยเรื่อง การใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความจากบท ร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 70 คน แบ่งเป็น กลุ่มสูง กลุ่มปานกลางและกลุ่มต่ำ ผลการวิจัยพบว่าแบบฝึกทักษะการเขียนสรุป ความจากบทร้อยกรอง มีประสิทธิภาพ 88.75 / 80.16 ผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความจาก บทร้อยกรอง ก่อนฝึกและหลังฝึกของนักเรียนทั้งกลุ่มสูง กลุ่มปานกลางและกลุ่มต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ชนิษฐา แสงภักดี (2540: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนสรุป ความจากบทร้อยแก้ว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหม้อ "พัฒนานุกูล" จังหวัด สระบุรี ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความจากบทร้อยแก้ว มีประสิทธิภาพ 80.15 / 80.92 คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศศิธร วงศ์ขาลี (2542: 121) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการ เขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษารูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตาม คู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน สรุปได้ว่าการที่จะพัฒนาความสามารถในการเขียนสรุป ความของนักเรียนให้ได้ผลดีนั้น ครูควรใช้เทคนิคการสอนหลายวิธี ได้แก่ การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะ การสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ทางภาษาและอื่นๆ ซึ่งแต่เดิมครูมักเป็นผู้บอกหลักเกณฑ์ กำหนดหัวข้อ ให้และให้นักเรียนเขียนส่ง ซึ่งอาจทำให้นักเรียนไม่สนใจและเบื่อการเขียน แต่ถ้าครูมีสื่อการสอน หรือ วิธีสอนที่น่าสนใจมากระตุ้นให้นักเรียนก่อน ก็จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะเขียนมากขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 173 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 54 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต
2. แบบประเมินคุณภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต
3. แบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน
4. แบบทดสอบแบบฝึก-ประเมินสรุปความรู้พื้นฐานสู่การเขียน

1. แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต

การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตร

1.2 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.3 ศึกษาลักษณะของแบบฝึกทักษะและวิธีการสร้างแบบฝึกทักษะ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4 ศึกษาหลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความ

1.5 เขียนนิยามปฏิบัติการของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความ กล่าวคือ เป็นแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความของนักเรียน โดยใช้เนื้อหาจากเพลงไทยเพื่อชีวิตเพื่อประเมินสิ่งที่เขียนและตัดสินใจว่าสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอมีความเชื่อถือหรือไม่เพียงใด โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาเพื่อพัฒนาแบบฝึก ตามหลักการต่อไปนี้

1. ความสอดคล้องกับหลักสูตรและจุดประสงค์
2. ความเหมาะสมของเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
3. ความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้ในบทเพลง
4. เนื้อหาที่สามารถตีความเข้าใจได้ง่ายไม่สลับซับซ้อน
5. เมื่อนักเรียนฟังเพลงแล้วต้องใช้ความสามารถในการเขียนสรุปความ
6. นักเรียนสามารถนำความสามารถในการเขียนสรุปความจากเพลงไปประยุกต์ใช้ใน

ชีวิตประจำวันได้

1.6 ผู้วิจัยคัดเลือกบทเพลงที่จะนำมาสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาของบทเพลงที่มีความหลากหลายตามหลักเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

1.7 ดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะ ซึ่งกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแบบฝึก โดยพิจารณาถึงประสิทธิภาพที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้สอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ และความสนใจของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 8 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เรื่อง การเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 3 เรื่อง การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 4 เรื่อง การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 5 เรื่อง การเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 6 เรื่อง การเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 7 เรื่อง การเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 8 เรื่อง การเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)

โดยแบบฝึกทักษะแต่ละชุดมีองค์ประกอบ ดังนี้

ชุดที่ 1 การเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1) ประกอบด้วย ใบความรู้ การเขียนสรุปความสาระสำคัญ แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้เพลงเพื่อชีวิต จำนวน 2 เพลง คือ เพลงบัวลอย เพลงเก็บตะวัน

ชุดที่ 2 การเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2) ประกอบด้วย ใบความรู้ การเขียนสรุปความสาระสำคัญ แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความโดยใช้เพลงเพื่อชีวิต จำนวน 2 เพลง คือ เพลงเรื่อรักกระดาดขะ เพลงเดือนเพ็ญ

ชุดที่ 3 การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1) ประกอบด้วย ใบความรู้ การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เพลงเพื่อชีวิต จำนวน 2 เพลง คือ เพลงดอกไม้ให้คุณ เพลงทะเลใจ

ชุดที่ 4 การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2) ประกอบด้วย ใบความรู้การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เพลงเพื่อชีวิต จำนวน 4 เพลง คือ เพลงกำลังใจ เพลงทับหลัง

ชุดที่ 5 การเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1) ประกอบด้วย ใบความรู้การสรุปความแสดงความคิดเห็น แบบฝึกทักษะการสรุปความแสดงความคิดเห็น โดยใช้ เพลงเพื่อชีวิต จำนวน 2 เพลง คือ เพลงราชาเงินผ่อน เพลงมหาลัย

ชุดที่ 6 การเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2) ประกอบด้วย ใบความรู้การสรุปความแสดงความคิดเห็น แบบฝึกทักษะการสรุปความแสดงความคิดเห็น โดยใช้ เพลงเพื่อชีวิต จำนวน 2 เพลง คือ เพลงเมดอินไทยแลนด์ เพลงเวลค์มทูไทยแลนด์

ชุดที่ 7 การเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ประกอบด้วย ใบความรู้ การเขียนสรุปความตามจินตนาการ แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความตามจินตนาการ โดยใช้เพลงไทยเพื่อชีวิต จำนวน 2 เพลง คือ เพลงแม่สาย เพลงบางระจันวันเพ็ญ

ชุดที่ 8 การเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ประกอบด้วย ใบความรู้ การเขียนสรุปความตามจินตนาการ แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความตามจินตนาการ โดยใช้เพลงไทยเพื่อชีวิต จำนวน 2 เพลง คือ เพลงน้ำตาหยดยาก เพลงวันทอง

1.8 สร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ แบ่งเนื้อหาตามผลการเรียนรู้เป็น 4 แบบฝึก ดังนี้

1.8.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้สอดคล้องกับขั้นตอนต่างๆ ในหลักการสอน วิชาภาษาไทย

1.8.2 กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.8.3 เขียนคู่มือการใช้แบบฝึกทักษะ

1.8.4 นำแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.8.5 นำแบบฝึกทักษะที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมของรูปแบบในแบบฝึกทักษะและความถูกต้องของการใช้ภาษา โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเคนดัล (Kendall) ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์ของคอนคอร์ดแนนซ์

1.9 นำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ โดยกำหนดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดความหมายไว้ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	มีคุณภาพดี
ระดับ 3	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	ต้องปรับปรุงคุณภาพ
ระดับ 1	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

1.10 นำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ในแบบฝึกทักษะ

1.11 นำแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยปรับปรุงแล้วตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนขั้นตอนดังนี้

ขั้นเตรียมการ

ขั้นที่ 1 ดำเนินการติดต่อกับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ มัธยมศึกษา และคุณครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลอง

ขั้นที่ 2 การจัดตารางเวลาในการทดลอง โดยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาทดลองทั้งสิ้น 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 18 คาบ

ขั้นที่ 3 จัดสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต

ขั้นตอนทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองดังนี้
 ขั้นที่ 1 ขั้นทดลองรายบุคคล

นำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตไปทดลองครั้งที่ 1 ให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาจำนวน 3 คน จากนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความ 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน ผู้วิจัยพบว่ายังมีปัญหาและสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของเนื้อหาแต่ละชุดแบบฝึก มีเนื้อหาน้อยเกินไปผู้วิจัยจึงเพิ่มเพลงไทยเพื่อชีวิตเป็น 2 เพลงต่อ 1 ชุดแบบฝึกทักษะ

ขั้นที่ 2 ขั้นทดลองกลุ่มเล็ก (Small group testing)

ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความ จากเพลงไทยเพื่อชีวิต ที่ได้รับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้ในครั้งที่ 2 กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหาจำนวน 15 คน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียน 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน และดำเนินการทดลองดังนี้

- นักเรียนศึกษาและทำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความ จากเพลงไทยเพื่อชีวิตประกอบเนื้อหาทั้งหมด 8 ชุด

- ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตจบในแต่ละชุด นักเรียนจะทำแบบทดสอบระหว่างเรียน จากนั้นนำผลการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนมาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต

- เมื่อนักเรียนเรียนแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ครบทุกชุดแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

- นำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน ทั้ง 8 ชุด และแบบทดสอบหลังเรียนมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาแนวโน้มประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต และปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 3 ขั้นทดลองสนาม

ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ที่ได้หาแนวโน้มประสิทธิภาพจากการทดลองครั้งที่ 2 และปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองครั้งที่ 3 ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อนจำนวน 54 คน โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความ 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน ดำเนินการทดลองดังนี้

- นักเรียนเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ประกอบด้วยเนื้อหา 8 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เรื่อง การเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 3 เรื่อง การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 4 เรื่อง การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 5 เรื่อง การเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 6 เรื่อง การเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 7 เรื่อง การเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 8 เรื่อง การเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)

แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความแต่ละชุดใช้เวลา 2 คาบ รวม 18 คาบ

- เมื่อนักเรียนเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจบในแต่ละชุดแล้วนักเรียนทำแบบทดสอบระหว่างเรียน จากนั้นนำผลการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนมาตรวจให้

- คะแนนแล้วหาค่าเฉลี่ย เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ (E_2)
- หลังจากที่นักเรียนเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจบทั้ง 8 ชุด พร้อมกับทำแบบทดสอบระหว่างเรียนครบทุกชุดแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าเฉลี่ย เพื่อหาประสิทธิภาพแบบทดสอบหลังเรียน (E_2)

ขั้นที่ 4 ขั้นทดลอง (try – out)

ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ที่ปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 54 คน

2.2 แบบประเมินคุณภาพแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินแบบฝึก สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาบทเรียน ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกที่ใช้ในการวิจัย
2. พิจารณาหัวข้อปัญหาและจุดมุ่งหมายเพื่อทราบว่าการขอข้อมูลอะไรบ้าง
3. สร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา การประเมินเป็นข้อความที่มีมาตราส่วนประกอบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคอร์ท์ โดยกำหนดความหมายดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
คะแนน	4	หมายถึง	มีคุณภาพดี
คะแนน	3	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
คะแนน	2	หมายถึง	ต้องปรับปรุงคุณภาพ
คะแนน	1	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

- 4. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข
- 5. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไป เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินแบบฝึกทักษะ
- 6. นำผลการประเมินพิจารณาหาค่าเฉลี่ยเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการยอมรับคุณภาพของแบบฝึกโดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพดี
คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพต้องปรับปรุง
คะแนนเฉลี่ย	ตั้งแต่ 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพใช้ไม่ได้

เกณฑ์ในการยอมรับว่าแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

- 7. หาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 3 คน วิธีคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเคิลดัล (Kendall) ที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์ของคอนคอร์ดแนนท์ จากการประเมินทางด้านเนื้อหา และด้านสื่อของชุดฝึกทักษะการเขียนสรุปความ จากเพลงไทยเพื่อชีวิต มีค่าความเชื่อมั่น IOC ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

แบบประเมินคุณภาพแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความคิดเห็นตาม
ระดับประมาณค่าของเนื้อหาจาก แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ซึ่งกำหนด
เกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ5
- หมายถึง
- มีคุณภาพดีมาก
- ระดับ4
- หมายถึง
- มีคุณภาพดี
- ระดับ3
- หมายถึง
- มีคุณภาพพอใช้
- ระดับ2
- หมายถึง
- ต้องปรับปรุงคุณภาพ
- ระดับ1
- หมายถึง
- ไม่มีคุณภาพ

ลำดับที่	รายการประเมินแบบฝึกทักษะ การเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต	ระดับความ คิดเห็น					หมายเหตุ
		5	4	3	2	1	
1.	ความน่าสนใจของแบบฝึกทักษะ						
2.	ความเหมาะสมของเนื้อหาในบทเพลง						
3.	บทเพลงเหมาะสมกับวัยของนักเรียน						
4.	ความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้ในบทเพลง						
5.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในแบบฝึกทักษะ						
6.	ความเหมาะสมของตัวอักษรในแบบฝึกทักษะ						
7.	การลำดับขั้นตอนความยากง่ายของแบบฝึกทักษะ						
8.	พิจารณาโดยภาพรวมของแบบฝึกทักษะ						

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

2.3 แบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน

การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.3.1 นำเนื้อหาจากเพลงไทยเพื่อชีวิตที่ผ่านการคัดเลือกมาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ประกอบด้วยเนื้อหา 8 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เรื่อง การเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 2 เรื่อง การเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 3 เรื่อง การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 4 เรื่อง การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 5 เรื่อง การเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 6 เรื่อง การเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 7 เรื่อง การเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 8 เรื่อง การเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)

ในแต่ละ Happy sankranti/pongal <http://crackspider.net/> ชุดประกอบด้วยข้อคำถามท้ายแบบฝึกทักษะ ผู้วิจัยตั้งข้อคำถามเป็นแบบ 4 ตัวเลือก ชุดละ 10 ข้อ รวม 80 ข้อ เป็นแบบทดสอบระหว่างเรียน เพื่อหาประสิทธิภาพแบบทดสอบระหว่างเรียน (E_1)

2.3.2 สร้างแบบทดสอบหลังเรียนชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และครอบคลุมเนื้อหาของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตทั้งหมด 8 ชุด ชุดละ 10 ข้อ รวม 80 ข้อ เพื่อหาประสิทธิภาพแบบทดสอบหลังเรียน (E_2)

2.3.3 เมื่อเรียนโดยแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตในแต่ละชุดจบแล้วจะทำแบบทดสอบระหว่างเรียน จากนั้นนำผลการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนมาตรวจให้คะแนนแล้ว หาค่าเฉลี่ย เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ (E_1)

2.3.4 หลังจากเรียนโดยจากแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตจบทั้ง 8 ชุด พร้อมกับทำแบบทดสอบระหว่างเรียนครบทุกชุดแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้นนำผลจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมาตรวจให้คะแนนแล้วหาค่าเฉลี่ย เพื่อหาประสิทธิภาพแบบทดสอบหลังเรียน (E_2)

2.3.5 นำผลค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน และหาค่าเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมาวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ตามเกณฑ์ 80 / 80 ผลจากการทดลองมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

2.4 แบบทดสอบการฝึก-ประเมินสรุปความรู้พื้นฐานสู่การเขียน

การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบทดสอบ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบการเขียนสรุปความ

2.4.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการสร้างข้อสอบแบบอัตนัยจากหนังสือการวัดและประเมินผล การเรียนการสอน ของ บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (2524: 25 – 35) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.4.3 นำบทเพลงที่ได้คัดเลือกไว้มาสร้างเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสรุปความ เป็นคำถามปรนัยจำนวน 10 ข้อ ซึ่งสอดคล้องกับแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความทั้ง 8 ชุด โดยมีเกณฑ์การประเมินผลแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสรุปความ ดังนี้

เกณฑ์การประเมินผลแบบทดสอบการฝึก-ประเมินสรุปพื้นฐานสู่การเขียน

1. ด้านเนื้อหา คะแนนเต็ม 10 คะแนน
 - 1.1 การสรุปแนวคิดสาระสำคัญสอดคล้องคล้อยกับบทเพลง จำนวน 5 คะแนน
 - 1.2 การเรียบเรียงเนื้อหา จำนวน 5 คะแนน
2. ด้านการใช้ภาษา คะแนนเต็ม 10 คะแนน
 - 2.1 เขียนสะกดคำ วรรณยุกต์และตัวการันต์ จำนวน 4 คะแนน
 - 2.2 ใช้ภาษารัดกุม ไม่กำกวม จำนวน 3 คะแนน
 - 2.3 ใช้ถ้อยคำสำนวนถูกระดับภาษา จำนวน 3 คะแนน
3. ด้านส่วนประกอบกรเขียน คะแนนเต็ม 10 คะแนน
 - 3.1 การใช้สำนวนโวหาร จำนวน 5 คะแนน
 - 3.2 การใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง จำนวน 5 คะแนน

2.4.4 นำคะแนนแต่ละด้านมาหาค่าเฉลี่ย นำค่าเฉลี่ยที่ได้มาจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้และปรับปรุง ดังตารางต่อไปนี้

อันดับคุณภาพ	คะแนนเต็ม 30 คะแนน
ดีมาก	24 – 30
ดี	21 – 23
ปานกลาง	18 – 20
พอใช้	15 – 17
ปรับปรุง	0 - 14

ตารางการจัดอันดับคุณภาพของคะแนนการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต

2.4.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสรุปความและเกณฑ์การประเมินที่สร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาจากความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในคำสั่ง การกำหนดความยาวของเรื่องและเวลาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ โดยใช้เกณฑ์การประเมินผล (บุญเชิด ภิญโญอนันต์พงษ์, 2527: 69) ดังนี้

- คะแนน +1 สำหรับแน่ใจว่าคำสั่งสอดคล้องกับเกณฑ์การให้คะแนน
- คะแนน 0 สำหรับไม่แน่ใจว่าคำสั่งสอดคล้องกับเกณฑ์การให้คะแนน
- คะแนน -1 สำหรับแน่ใจว่าคำสั่งไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การให้คะแนน

การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดความสามารถโดยการนำคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539: 249)

2.4.6 นำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสรุปความที่ผ่านการตรวจและแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร จำนวน 45 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

2.4.7 ตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสรุปความตามเกณฑ์การประเมิน ที่กำหนดไว้

2.4.8 นำผลการทดลองมาวิเคราะห์เป็นค่าต่าง ๆ ดังนี้

- 2.4.8.1 เพื่อหาค่าความยาก (PE)
- 2.4.8.2 ค่าอำนาจจำแนก (D)

2.4.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสรุปความที่คัดเลือกแล้ว จำนวน 10 ข้อ ไปทดสอบ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้วิธีของครอนบัค (Cronbach alphasprocedure) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

2.4.10 นำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสรุปความที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Reserch) ซึ่งผู้วิจัยดำเนิน การทดลองตามแบบแผนการทดลองชนิด (Randomized One Group Pretest – Posttest Design) ซึ่งมีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 249)

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

- E แทน กลุ่มทดลอง
- X แทน การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
- T₁ แทน การสอบก่อนการจัดกระทำทดลอง (Pre – test)
- T₂ แทน การสอบหลังการจัดกระทำทดลอง (Post – test)

3.2 ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังต่อไปนี้

3.2.1 การวิจัยครั้งนี้ทดลองกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ผู้วิจัยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 54 คน จำนวน 18 คาบ คาบละ 50 นาที

3.2.2 ผู้วิจัยจัดปฐมนิเทศเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนบทบาทของนักเรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และวิธีประเมินผลการเรียนรู้

3.2.3 ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้แบบทดสอบ วัดความสามารถในการเขียนสรุปความ เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น

3.2.4 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างตามแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

3.2.5 หลังการเสร็จสิ้นการทดลองตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ จึงทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่สอบก่อนเรียน

3.2.6 ผู้วิจัยตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความ แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน มาทำการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต แล้วนำคะแนนที่ได้วิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1. ค่าสถิติพื้นฐาน
- 2. ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
- 3. ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 73) สูตร

สูตร
$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความแปรปรวน โดยคำนวณจากสูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 76-77)

$$S^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1 การหาค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 (E_1, E_2) โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2525: 248)

สูตร	$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$		
เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของของกระบวนการที่จัดไว้ในรูปแบบการสอน คิดเป็นร้อยละจากการทำกิจกรรมในระหว่างเรียน
	$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นการวัดผลเป็นระยะๆ (Formative Evaluation)
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

สูตร	$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$		
เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนคิดเป็นร้อยละหลังจากเรียนบทเรียนสำเร็จรูป
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัด
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสรุปความใช้สูตรสัมพัทธ์ของใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ของครอนบัค (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 176)

สูตร
$$\alpha = 1 - \frac{N}{n - 1} \left[\frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อในแบบทดสอบ
	s_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

2.3 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เรื่องการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 248-249)

สูตร
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของของการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.4 การหาค่าความยากของแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนสรุปความ โดยใช้สูตร PE ของ วิทนีย์ และซาเบอร์ส (D.R. Whitney and D.L. Sabers) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 199 - 200)

สูตร
$$P_E = \frac{s_u + s_l - (2N x_{min})}{2N (x_{max} - x_{min})}$$

เมื่อ	P_E	แทน	ดัชนีค่าความยาก
	s_u	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง
	s_l	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน
	x_{max}	แทน	คะแนนที่นักเรียนทำได้สูงสุด
	x_{min}	แทน	คะแนนที่นักเรียนทำได้ต่ำสุด
	N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อน

2.5 การหาค่าอำนาจจำแนกเพื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยใช้สูตร D ของ วิทนีย์ และ ซาเบอร์ส (D.R. Whitney and D.L. Sabers) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 201)

สูตร
$$D = \frac{S_u - S_L}{N (x_{max} - x_{min})}$$

เมื่อ	D	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	S _u	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง
	S _L	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน
	X _{max}	แทน	คะแนนที่นักเรียนทำได้สูงสุด
	X _{min}	แทน	คะแนนที่นักเรียนทำได้ต่ำสุด
	N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อน

2.6 การหาค่าความเชื่อมั่นของการจัดอันดับของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเคินดัล (Kendall) ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์ของคอนคอร์ดแนนซ์ (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 176)

สูตร
$$W = \frac{12S}{K^2(n^3 - n)}$$

เมื่อ	W	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ
	S	แทน	ผลรวมทั้งหมดของอันดับคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อ ที่เบี่ยงเบนออกจากคะแนนอันดับเฉลี่ย
	K	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนข้อคำถาม

4.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความก้าวหน้าของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียน สรุปความภายในกลุ่มเดียวกัน โดยใช้สูตร t – test แบบ Dependent Samples (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 104)

สูตร

$$t = \frac{\frac{\sum D}{\sqrt{N \sum D^2 (\sum D)^2}}}{N-1}$$

:

$df = N-1$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบก่อนเรียนกับทดสอบหลังเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนกับทดสอบหลังเรียน
	df	แทน	N - 1

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เมื่อให้เกิดความเข้าใจในการนำเสนอผลการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในแบบฝึกหัดคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบทดสอบ
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum D$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าที่ใช้การพิจารณาใน t - distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t -test แบบ Dependent Samples

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต

ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วไปทดลองกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อดำเนินการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตาราง 2 แสดงผลการหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1/E_2
80	65.12	81.17	100	82.11	82.11	81.17/82.11

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 81.17/82.11

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนการเรียนและหลังการเรียน ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนการเรียนและหลังการเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต

ก่อนเรียน	n	$\bar{x}$	SD	$\sum D$	$\sum D^2$	t	p
ก่อนเรียน	54	64.52	4.92	752	14,512	24.62	.000
หลังเรียน	54	80.54	6.97	-	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต มีความสามารถในการเขียนสรุปความหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ก่อนเรียนและหลังเรียน การใช้แบบฝึกทักษะ

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตมีความสามารถในการเขียนสรุปความหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 173 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 54 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 18 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้เวลาสอน 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 8 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เรื่องการเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 2 เรื่องการเขียนสรุปความสาระสำคัญจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 3 เรื่องการเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 4 เรื่องการเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 5 เรื่องการเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 6 เรื่องการเขียนสรุปความแสดงความคิดเห็นจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)
- ชุดที่ 7 เรื่องการเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (1)
- ชุดที่ 8 เรื่องการเขียนสรุปความตามจินตนาการจากเพลงไทยเพื่อชีวิต (2)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต
2. แบบประเมินคุณภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต
3. แบบทดสอบระหว่างเรียนกับแบบทดสอบหลังเรียน
4. แบบทดสอบการฝึก-ประเมินสรุปความรู้พื้นฐานสู่การเขียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบฝึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้ระยะเวลา จำนวน 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ ในภาคเรียนที่ 2 ดังนี้

การสร้างและหาคุณภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต การทดลองครั้งที่ 1

นำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน ซึ่งไม่เคยเรียนเนื้อหานี้มาก่อน โดยใช้แบบฝึกหัดการเขียนสรุปความ 1 ชุดต่อนักเรียน 1 คน ผู้วิจัยพบว่ายังมีปัญหาและสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของเนื้อหาแต่ละชุดแบบฝึกมีเนื้อหาน้อยเกินไปผู้วิจัยจึงเพิ่มเพลงไทยเพื่อชีวิตเป็น 2 เพลงต่อ 1 ชุดแบบฝึกทักษะ

การทดลองครั้งที่ 2

นำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 คน ซึ่งไม่เคยเรียนเนื้อหา này มาก่อน โดยใช้แบบฝึกการเขียนสรุปความ 1 ชุด ต่อนักเรียน 1 คน ให้ผู้เรียนเริ่มฟังเพลงและร้องเพลงตามพร้อมทั้งวิเคราะห์สาร ผู้วิจัยพบปัญหาในเรื่องของข้อคำถามที่ถามไม่ตรงประเด็น

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 54 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบหลังเรียน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งได้ผลการทดลองดังแสดงในตาราง 2

ขั้นตอนการหาคุณภาพแบบฝึกทักษะ

การทดลองหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ตามเกณฑ์ 80/80 ผู้วิจัยได้ทดสอบหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1. ขั้นตอนทดลองรายบุคคล ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ไปทดลองใช้กับนักเรียน 5 คน เพื่อทำการหาข้อบกพร่องแล้วทำการแก้ไขปรับปรุง
2. ขั้นตอนทดลองกลุ่มเล็ก ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียน 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและแนวโน้มประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ
3. ขั้นตอนทดลองภาคสนาม ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจริงที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 54 คน เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบแบบฝึก-ประเมินสรุปความรู้พื้นฐานสู่การเขียน

ขั้นตอนการสร้างของแบบฝึกทักษะ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบทดสอบ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบทดสอบการเขียนสรุปความ

2. ศึกษาสาระมาตรฐานการเรียนรู้ และศึกษาผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

3. วิเคราะห์เนื้อหาและสร้างตารางวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพื่อกำหนดน้ำหนัก และ
พฤติกรรมให้ครอบคลุมตามเนื้อหาวิชาเพื่อสร้างแบบทดสอบ

4. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความเป็นแบบอัตโนมัติท้ายชุดแบบฝึก
และแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที

**ขั้นตอนการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนสรุปความและ
เกณฑ์การประเมิน**

1. นำแบบทดสอบที่สร้างเชิงอัตนัยไปทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพและแบบทดสอบเชิง
ปรนัยไปตรวจหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำถามและความเหมาะสมทางภาษาที่ใช้
เกณฑ์การให้คะแนนโดยผู้เชี่ยวชาญทางการสอนวิชาภาษาไทยจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้าน
เนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องที่มีระดับการประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

ให้คะแนน +1 สำหรับแน่ใจว่าคำสั่งสอดคล้องกับเกณฑ์การให้คะแนน

ให้คะแนน 0 สำหรับไม่แน่ใจว่าคำสั่งสอดคล้องกับเกณฑ์การให้คะแนน

ให้คะแนน -1 สำหรับแน่ใจว่าคำสั่งสอดคล้องกับเกณฑ์การให้คะแนน

จากนั้นนำค่าการพิจารณามาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตรของ
ไรวินลลี และแฮมเบิลตัน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 248 – 249; อ้างอิงจาก Rowinelli;
& Hambleton. 1977) การพิจารณาค่า IOC ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้น
ไป จำนวน 40 ข้อ

2. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 40 ข้อไปทดสอบ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

3. นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนตอบแล้ว ตรวจให้คะแนนและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง
เนื้อหาว่าข้อสอบตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ตั้งไว้หรือไม่ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน และข้อที่ตอบ
ผิดหรือตอบไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความ
ยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 27 % ของจุฑา เทห์ ฟาน (Fan. 1952:
3-32) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20
ขึ้นไปได้ จำนวน 40 ข้อ

4. นำแบบทดสอบที่ได้เลือกไว้จำนวน 40 ข้อ ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเคอร์ริชาร์สัน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ 2538: 168; อ้างอิงจาก Kuder Richardson 20) ซึ่งได้ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.88

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลวิธีดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต ก่อนการเรียนกับหลังการเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เป็น 81.17/82.11
2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต มีความสามารถในการเขียนสรุปความหลังการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร จากผลการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามลำดับได้ดังนี้

1. การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีประสิทธิภาพ 81.17/82.11 แสดงว่าแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตทั้ง 8 ชุด สร้างขึ้นอย่างมี ระบบ ขั้นตอน ทั้งการศึกษาข้อมูล คัดเลือกเพลง การสร้างกิจกรรมและมีรูปแบบรูปเล่มสวยงาม สีสวยจงใจให้เด็กมีกำลังใจทำแบบฝึก ผู้วิจัยนำบทเพลงมาใช้เป็นสื่อทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานมีความสนใจ มีส่วนรวมในกิจกรรมต่างๆ มีความเพลิดเพลินกับเนื้อหา และจังหวะของบทเพลงที่ร้องตามด้วยตนเอง นอกจากนี้ชุดแบบฝึกได้ผ่านการตรวจ

พิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยและด้านดนตรี มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับเนื้อหา กิจกรรม การใช้ภาษา รูปแบบ และเวลาให้เหมาะสม ตลอดจนคำนึงถึงจิตวิทยาเกี่ยวกับสิ่งเร้าและการตอบสนองพัฒนาการของนักเรียนและลำดับขั้นของการเรียน นอกจากนั้นเกณฑ์คัดเลือกเพลงได้พิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน ชุดแบบฝึกทักษะแต่ละชุดประกอบด้วยคำชี้แจงและตัวอย่างสั้นๆ ของเพลงที่ทำให้นักเรียนเข้าใจง่ายจึงทำให้ชุดแบบฝึกมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤติยา เรวัต (2538) ซึ่งได้สร้างแบบฝึกการเขียนสรุปความจากบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 70 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 88.75/80.16 และสอดคล้องกับชินธุสา แสงภักดี (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความจากบทร้อยแก้ว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหม้อพัฒนากุล จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.15/80.92

2. นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต มีความสามารถหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากชุดแบบฝึกแต่ละชุดมีกิจกรรมจากง่ายไปยาก ในเรื่องของการวิเคราะห์สาร การอภิปรายสรุปสาระ นักเรียนและครูอภิปรายแนวคิด ค่านิยมที่ปรากฏในบทเพลงแต่ละช่วงของกิจกรรม นักเรียนได้ฝึกทักษะคิดและเขียนอย่างสม่ำเสมอจนครบ 8 ชุด จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถเขียนสรุปความจากบทเพลงไทยเพื่อชีวิตได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน นอกจากนี้แบบฝึกทักษะยังมีขั้นตอนและกิจกรรมที่เหมาะสมหลากหลาย มีการนำบทเพลงที่นิยมของบุคคลทั่วไป เนื้อเพลงมีความหมายที่ดี ปลุกฝังคุณธรรม ให้กับนักเรียนโดยผู้วิจัยได้นำบทเพลงที่มีข้อคิดและคติเตือนใจแทรกไว้ในกิจกรรมด้วย ทำให้บรรยากาศการเรียนรื่นรมย์ นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนทำให้เข้าใจได้ง่าย บางครั้งนักเรียนได้ร่วมร้องเพลงตามไปด้วยจึงเป็นวิธีการที่สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยการได้ฝึกกระทำซ้ำๆ หลายครั้ง และหากเกิดการผิดพลาดการทำแบบฝึกทักษะ นักเรียนก็สามารถย้อนกลับไปเรียนได้อีก ทำให้เข้าใจแบบฝึกทักษะอย่างแท้จริงอีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของศรีวรรณ ศรีสวัสดิ์ (2549: บทคัดย่อ) ที่แสดงว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสามารถช่วยให้นักเรียนอ่านจับใจความได้ตามจุดมุ่งหมายได้ดีขึ้น อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของวลีรัตน์ ดิษย์ครินทร์ (2551: 45) ได้สร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยร่วมสมัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งนี้เป็นเพราะแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการพัฒนาอย่างมีระบบตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง มีการทดลองหาข้อบกพร่องและทำการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างสมบูรณ์

สรุปได้ว่าการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิตมีส่วนช่วยให้การเขียนสรุปความของนักเรียนดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความควรเริ่มจากเนื้อหาใกล้ตัว ไม่ซับซ้อน และมีจำนวนภาษาที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาดูผลการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความ พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมความซื่อสัตย์ และความสนใจของผู้เรียน

บรรณานุกรม

- กฤติยา เรวดี. (2538). การใช้แบบฝึกพัฒนาการทักษะการเขียนสรุปความจากร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส; และวิพุธ โสภวงศ์. (2538). หนังสือเรียนภาษาไทย รายวิชา ท041 การเขียน. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ชนิษฐา แสงภักดี. (2540). การใช้แบบพัฒนาการเขียนสรุปใจความจากบทร้อยกรองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหม้อ "พัฒนานุกูล" จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์; และคณะ. (2520). ระบบการสื่อสารการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ซุสีกกร กัลยาวงศ์. (2549). การแก้ปัญหากระบวนการคิด และวิธีการเขียนเรียงความ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1. สำเนาพิมพ์คอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ชูเกียรติ ฉาโสง. (2549). ประสบการณ์นักเพลงผู้เดินตามฝันสายน้ำชีวิต พงสิทธิ์ คัมภีร์. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2522). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ทัศนีย์ สุขเมธี. (2537). พฤติกรรมการสอนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูธนบุรีสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- นงเยาว์ บวงสรวง. (2538). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำของนักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการวิธีการเขียนตามคำบอก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าช้างวิทยาจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา กาญจนวรรณ. (2543). ภาษาไทย 2000. กรุงเทพฯ: มติชน.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2527). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์เทคนิคและวิธีการสอบ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ปรีชา อากาศ; และการุณันท์ รัตนแสนวงษ์. (2542). ทักษะการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- ประทีป แสงเปี่ยมสุข. (2538, เมษายน – มิถุนายน). แนวการสร้างแบบฝึกสะกดคำยาก. สารพัฒนาการหลักสูตร. 14 (121): 53.

- พรรณี ชูทัย. (2522). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พริ้มพราวดี หันตรา. (2541). การใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนสรุปความจากบทร้อยแก้ว. หนังสือชุดความรู้ภาษาไทยทักษะภาษานานาวิธี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เพลินใจ พฤกษชาติรัตน์. (2535). การพัฒนาความสามารถในการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรธ เลิศพิริยกุลม. (2544). การย่อความ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- มะลิ ศรีชู. (2535). การใช้แบบฝึกพัฒนาการเขียนคำของนักเรียนไทยมุสลิมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- โรจนา แสงรุ่งรวี. (2531). ผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำด้วยการใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการ วัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ละเอียด คชวัฒน์. (2537). การใช้แบบฝึกพัฒนาการเขียนกลอนสุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนบางน้ำเปรี้ยววิทยา จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อ้างถึง H.A. Grune and W.T. Petty. 1971 . Developing Language Skills in the Elementary School . Boston : Allyn and Bacon Inc. ถ่ายเอกสาร.
- วลีรัตน์ ดิษยครินทร์. (2551). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยร่วมสมัย. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา กลุ่มการสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณ โสมประยูร. (2535). การพัฒนาการเขียนระดับประถมศึกษา. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอน กลุ่มทักษะ 1 ภาษาไทย. นนทบุรี: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย เพ็ชรเรือง. (2531). การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พูดภาษาถิ่นระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริม ทัวไปของโรงเรียนสุนทรวัฒนา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์. (2542). ภาษาเพื่อการสื่อสารและสืบค้น. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟเอ็ด ดูเคชั่น.

สนิท สัตโยภาส. (2538). พฤติกรรมการสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สมจิต สารศรีจันทร์. (2541). หลากหลายวิธีการสอนของครูต้นแบบ วิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สมหญิง เมืองแมน. (2537). คุณค่าทางวรรณศิลป์ในบทเพลงของพงษ์เทพ กระโดนชำนาญ.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ถ่ายเอกสาร.

สุจิต เพียรชอบ. (2538). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

สุจิต เพียรชอบ. (2539). สอนให้สนุก เป็นสุขกับการเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สุจิต เพียรชอบ; และสายใจ อินทร์พรหม. (2523). วิธีสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา.

กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุทธิวงศ์ โค้วตระกูล. (2533). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. (2535). การเขียน 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (ม.ป.ป.). การประเมินผลภาษาไทย. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกจัท จารุเมธีชน. (2541). ภาษาไทยสำหรับครู. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

Heaton, J. B. (1979). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: Mc Graw-Hill Book.

Company, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม อาจารย์พิเศษระดับมหาบัณฑิต
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์รักษศิริ ชุณหพันธุ์รักษ์ หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
กรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์ปัญญา ประดิษฐ์ธรรม อาจารย์สอนวิชาดนตรี
โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนดุสิต
กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต

แบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต

ชุดที่ ๓

การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์
จากเพลงไทยเพื่อชีวิต (๑)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๒

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ชื่อ.....

ชั้น.....เลขที่.....

การเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์

ใบความรู้ที่ ๑

การเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียน หมายถึง การถ่ายทอด ความรู้ ความคิด และความรู้สึกต่าง ๆ เป็นตัวหนังสืออย่างมีจุดหมายเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิด และความรู้สึกตามที่ผู้เขียนต้องการ เป็นการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาเพื่อ การแสดงออกทางหนึ่ง ส่วนการเขียนสร้างสรรค์ นั้น ศาสตราจารย์ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ ได้ให้ความหมายไว้ในหนังสือการประพันธ์ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีความหมายตรงข้ามกับการเขียนที่มุ่งประโยชน์ทางธุรกิจ หรือวิชาการต่าง ๆ ในความเรียงเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะต้องสามารถใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงของตน เขียนสารออกมาด้วยถ้อยคำที่สละสลวยประทับใจ ผู้อ่าน ผู้ฟังและความรู้สึกในทางเพลิดเพลินเจริญใจ และระดับสติปัญญาไปด้วยในตัว

จะเห็นได้ว่า การเขียนสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่มีคุณลักษณะสำคัญ

๓ ประการ คือ

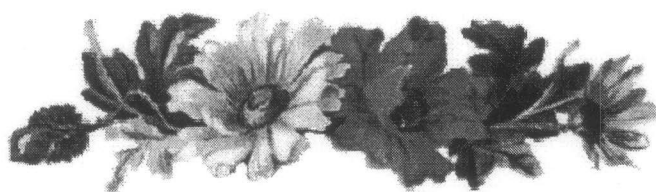
๑. มีจินตนาการ ผู้เขียนต้องใช้จินตนาการ หรือความคิดคำนึง เขียนให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการคล้ายตามผู้เขียน
๒. สำนวนภาษาดี ผู้เขียนต้องเลือกเฟ้นถ้อยคำ นำมาเรียบเรียงให้ไพเราะสละสลวย และมีความหมายตามที่ผู้เขียนต้องการ.
๓. มีคุณค่าทางด้านจิตใจ และสติปัญญา ผู้อ่านอ่านแล้วมีความคิดในทางพัฒนาความรู้สึที่จรรโลงความดีงาม และมองโลกในแง่ดี

การพัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์ ความคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวคนทุกคน และสามารถส่งเสริมคุณลักษณะนี้ให้พัฒนาสูงขึ้นได้ โดยมีเทคนิคการฝึกความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

๑. ใช้ความคิดตลอดเวลา โดยตั้งคำถามและหาเหตุผลในคำตอบ
๒. ฝึกการคิดอย่างรอบด้านไม่ยึดติดแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งเพียงด้านเดียว
๓. สกัดความคิดครอบงำโดยไม่จำกัดกรอบความคิดของตนเองไว้กับความเคยชินเก่าๆ
๔. จัดระบบความคิดโดยหาเหตุผลจัดระบบความคิดเปรียบเทียบ การมองหลายมิติ หรือค้นหาความจริง
๕. ยึดมั่นในหัวใจนักปราชญ์ ได้แก่ ฟัง คิด ถาม เขียน ซึ่งอาจได้การระดมสมองเป็นตัวกระตุ้น
๖. ฝึกความเป็นคนช่างสังเกตจดจำ เป็นการสังสมประสบการณ์ และกระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่
๗. ฝึกการระดมพลังสมอง เป็นการรวบรวมความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลหลายๆ ฝ่าย
๘. พยายามสร้างโอกาสแห่งความบังเอิญ คือบางสิ่งไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเลย อาจจะเป็นคำตอบต่อปัญหาที่กำลังขึ้นได้
๙. ไม่กลัวความล้มเหลวหรือการเสียหน้า เพราะการเสนอความคิดเห็นไม่มีถูกหรือผิด
๑๐. ไม่ย่ำรอยอยู่แต่ความสำเร็จเดิม เช่น การกระทำทุกอย่างเมื่อเห็นว่าดี ควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิมด้วยวิธีใหม่

นอกจากนี้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ควรเป็นความคิดริเริ่มของผู้เขียน คือไม่ลอกเลียนแบบใครด้วย

ตัวอย่าง ข้อความที่มีลักษณะเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์

จากสื่อโฆษณา คอฟฟี่เมต ความว่า **เพราะเรารักกัน**

ข้อความข้างต้นนี้ ผู้เขียนใช้จินตนาการเขียนถึงความรัก ซึ่งเป็นนามธรรม ให้ปรากฏเป็นรูปธรรม โดยเปรียบเทียบว่า เป็นแสงฉายมาจากฟ้า ฉายความสุขมายังแผ่นดินอันมืด และเต็มไปด้วยความซึมเศร้า คนเรารักไม่ว่าจะอยู่แห่งหนใด ก็จะมาพบกัน ความรักเป็นทั้งน้ำผึ้งและยาพิษ และสุดท้ายอาจพบกับความสุขและความทุกข์

ทางด้านสำนวนภาษา ผู้เขียนใช้วิธีซ้ำคำ และซ้ำความเพื่อย้ำความหมายให้เห็นคุณค่าของความรัก เช่น ทำให้ความขี้รักกลับเป็นความงาม ทำให้ความโง่กลับเป็นความฉลาด และการเขียนหลากหลาย เพื่อมิให้คนอ่านเกิดความเบื่อหน่าย หรือความรู้สึกซ้ำซาก เช่น ทำให้ความแก่กลายเป็นหนุ่ม ทำให้บาปเป็นบุญ ทำให้ความซึมเศร้ากลายเป็นความแจ่มชื่น ทำให้ใจแคบเป็นกว้าง

ส่วนคุณค่าทางด้านจิตใจ และความคิด สติปัญญา ข้อความนี้มีอยู่อย่างเด่นชัดโดยผู้เขียนย้าถึงคุณค่าของความรัก ที่มีอานุภาพทำให้ความไม่ดีทั้งหลาย กลายเป็นความดีงามขึ้นมาทันที คนที่มีความรักจึงย่อมจะประกอบแต่กรรมดี คนที่ทำชั่วทำผิด จะอ้างว่าทำเพราะความรักไม่ได้

กิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาคำศัพท์และความหมายจากเพลง ดอกไม้ให้คุณ จากพจนานุกรม

เพลงดอกไม้ให้คุณ

ศิลปิน : โสภ

ขอมอบดอกไม้ในสวน นี่เพื่อมวลประชา จะอยู่แห่งไหน จะใกล้จะไกลจนสุด
ขอบฟ้า มอบความหวังดังดอกไม้ผลิ สดใสงดงาม เป็นกำลังใจให้คุณ เป็นกำลังใจให้
เธอ เป็นสิ่งเสนอให้มา

ดวงตะวันทอแสง มีถอยแรงอัปรา เป็นเปลวไฟที่ไหม้มนาน เป็นสายธารที่ชุ่มป่า
เป็นแผ่นฟ้าธารทน

ขอมอบดอกไม้ในสวน ให้หอมอบอวลสู่ชน จงพบสิ่งหวังให้สมตั้งใจ ให้คลาย
หมองหม่น ก้าวต่อไปตราบชีวิตสุด ดุจกระแสนล เป็นกำลังใจให้คุณ เป็นกำลังใจให้
เธอ เป็นสิ่งเสนอให้คน

เป็นกำลังใจให้คุณ เป็นกำลังใจให้เธอ เป็นสิ่งเสนอให้คน (ซ้ำ)

คำศัพท์

๑. มวลประชา	หมายความว่า.....
๒. สดใส	หมายความว่า.....
๓. ตะวันทอแสง	หมายความว่า.....
๔. แรงอัปรา	หมายความว่า.....
๕. สายธาร	หมายความว่า.....
๖. หอมอบอวล	หมายความว่า.....
๗. หมองหม่น	หมายความว่า.....
๘. กระแสนล	หมายความว่า.....

กิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนฟังเพลงแล้ว

ความประทับใจ

.....

.....

.....

ดอกไม้อะไร?

ให้ใคร?

.....

.....

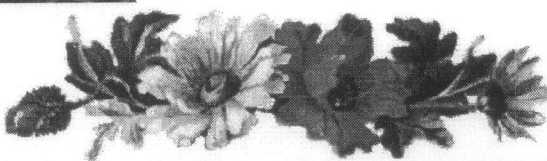
.....

ความรู้สึกที่ได้จากบทเพลง

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังและอ่านเพลงทะเลใจและทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

เพลงทะเลใจ

ขับร้องโดย แอ๊ด คาราบาว

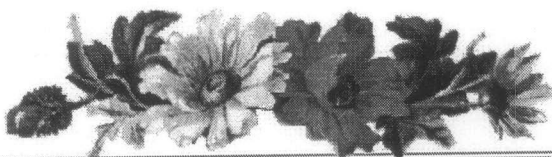
เหมือนชีวิตได้ผ่านเลยวัยแห่งความฝัน	วันที่ผ่านมาไร้จุดหมาย
ฉันเรียนรู้เพื่ออยู่เพียงตัวและจิตใจ	เป็นมิตรแท้ที่ดีต่อกัน
เหมือนชีวิตผันผ่านคืนวันอันเปลี่ยวเหงา	ตัวเป็นของเราใจของใคร
มีชีวิตเพื่อสู้คืนวันอันโหดร้าย	คืนที่ตัวกับใจไม่ตรงกัน
คืนนั้นคืนไหน ใจแพ้ตัว	คืนและวันอันน่ากลัวตัวแพ้ใจ
ท่ามกลางแสงสีทีวีไลต์	อาจหลงทางไปไม่ยากเย็น
คืนนั้นคืนไหน ใจแพ้ฝัน	คืนและวันผันไปไกลลิบโลก
ดั่งนกน้อยลือล่องลอยแรงลมโบก	พออัปโชคตกกลางทะเลใจ
ทุกชีวิตดิ้นรนค้นหาแต่จุดหมาย	ใจในร่างกายกลับไม่เจอ
ทุกข์ที่เกิดซ้ำ เพราะใจนำพรวดเพื่อ	หาหัวใจให้เจอก็เป็นสุข
คืนนั้นคืนไหน ใจแพ้ตัว	คืนและวันอันน่ากลัวตัวแพ้ใจ
ท่ามกลางแสงสีทีวีไลต์	อาจหลงทางไปไม่ยากเย็น
คืนนั้นคืนไหน ใจแพ้ฝัน	คืนและวันผันไปไกลลิบโลก
ดั่งนกน้อยลือล่องลอยแรงลมโบก	พออัปโชคตกกลางทะเลใจ
ทุกชีวิตดิ้นรนค้นหาแต่จุดหมาย	ใจในร่างกายกลับไม่เจอ
ทุกข์ที่เกิดซ้ำ เพราะใจนำพรวดเพื่อ	หาหัวใจให้เจอก็เป็นสุข
ทุกข์ที่เกิดซ้ำ เพราะใจนำพรวดเพื่อ	หาหัวใจให้เจอก็เป็นสุข

กิจกรรมที่ ๕

คำชี้แจง จากเพลงทะเลใจให้นักเรียนหาความหมายของคำศัพท์ในเนื้อเพลง
จากพจนานุกรม

๑. ศรีวิไลซ์	หมายความว่า.....
๒. อับโชค	หมายความว่า.....
๓. พร่ำเพ้อ	หมายความว่า.....
๔. มิตรแท้	หมายความว่า.....
๕. ลมโบก	หมายความว่า.....
๖. ทะเลใจ	หมายความว่า.....

กิจกรรมที่ ๗

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากบทเพลง ทะเลใจ

๑. เมื่อนักเรียนได้ฟังบทเพลงแล้วมีความรู้สึกอย่างไร

.....

.....

.....

๒. จากเนื้อเพลงที่ว่า แม่นชีวิตได้ผ่านเลยวัยแห่งความฝัน วันที่ผ่านมาไร
จุดหมายนักเรียนคิดว่ามีความหมายว่าอย่างไร

.....

.....

.....

๓. จากบทเพลงให้แง่คิดและคติสอนใจอะไรบ้าง

.....

.....

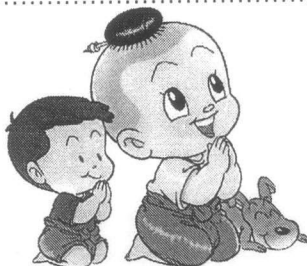
.....

๔. นักเรียนสามารถนำข้อคิดที่ดีๆ จากเนื้อเพลงไปใช้ในชีวิตประจำวันด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

เฉลยแบบทดสอบ แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๓

กิจกรรมที่ ๑

หาคำศัพท์จากเพลงดอกไม้ให้คุณ

๑. ชาวประชาชน
๒. ชูสะพานใหม่ ๆ
๓. พระอาทิตย์ฉายแสง
๔. แสงแห่งความพ่ายแพ้
๕. สายน้ำ
๖. หอมตลบกระจายไปทั่ว
๗. ชุ่มฉ่ำ ไม่ฝ่อใส
๘. กระแสน้ำ

กิจกรรมที่ ๒

อยู่ในดุลพินิจของครู นักเรียนเขียนสรุปความเชิงสร้างสรรค์

กิจกรรมที่ ๓

๑. ข.	๒. ก.	๓. ค.	๔. ข.	๕. ง.

กิจกรรมที่ ๔

ฟังเพลง

กิจกรรมที่ ๕

๑. ความเจริญรุ่งเรือง
๒. ไม่มีโรค
๓. รำพัน , พร่ำสอน
๔. เพื่อนที่ไม่ทอดทิ้งกัน
๕. ลมที่พัดพาฝันในเวลากลางคืน
๖. ใจกว้างเหมือนทะเล

กิจกรรมที่ ๖

๑. ข. ๒. ข. ๓. ก. ๔. ง. ๕. ค.

กิจกรรมที่ ๗

๑. มีกำลังที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ และจะไปถึงความฝัน
๒. ชีวิตที่ผ่านถึงจะตั้งความฝันไว้ แต่ก็ไปไม่ถึงจุดหมาย
๓. เราทุกคนต้องมีความฝัน และไปให้ถึง
๔. เพื่อเราจะต้องตามความฝัน และจะทำให้ความฝันให้เป็นความจริง

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง การเขียนสรุปความ ชุดที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษรข้อที่ถูกที่สุด

๑. ผู้แต่งเนื้อเพลงดอกไม้ให้คุณ มีวัตถุประสงค์อย่างไร

- ก. ต้องการให้เน้นความงามของดอกไม้ ข. ต้องการให้เป็นกำลังใจให้คนทุกคน
ค. ต้องการส่งดอกไม้ให้บางคน ง. ที่กล่าวมาถูกทุกข้อ

๒. การกระทำในข้อใด ที่สอดคล้องกับข้อความที่ว่า “ ก้าวต่อไป ตรามชีวิตสุด ดลกระแสชล ”

- ก. ธงชัย ทำงานไม่ไหวก็เลิกทำ
ข. สืบศักดิ์ ทำงานไปวัน ๆ ไม่มีการตั้งคำถาม
ค. นที ทำงานต่อไปถึงแม้จะผิดพลาดบ้างก็ลุกขึ้นมาใหม่
ง. ดาริน พุ่มเทให้กับงานแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

๓. ดอกไม้ที่ต้องการมอบให้ในบทเพลง น่าจะเป็นดอกไม้ชนิดใด

- ก. กุหลาบ ข. มะลิ
ค. ดอกหญ้า ง. ดอกบัว

๔. วัยแห่งความฝัน มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. วัยที่ต้องการความฝัน ข. ฝันไปตามวัย
ค. วัยที่ใครๆ ก็ต้องการ ง. วัยที่ตั้งความหวังและไปให้ถึง

๕. “ ทุกชีวิตดิ้นรนค้นหาแต่จุดหมาย ใจในร่างกายกลับไม่เจอ ” มีความหมายว่าอย่างไร

- ก. ทุกคนต้องดิ้นรน ต่อสู้ให้ไปถึงจุดหมายที่ตั้งใจไว้
ข. ทุกคนจะไปให้ถึงหมาย ที่กำหนดไว้
ค. ทุกคนมุ่งไปหาจุดหมายในร่างกายของคน
ง. ที่กล่าวมาถูกทุกข้อ

๖. เพลงดอกไม้ให้คุณ ตรงกับคุณธรรมข้อใด

ก. ความเมตตา

ข. ความมีน้ำใจ

ค. ความรับผิดชอบ

ง. ความกตัญญู

๗. ผู้ที่ร้องเพลง “ ทะเลใจ ” มีความรู้สึกอย่างไร

ก. เดินทางไปในทะเลอันกว้างไกล ไร้จุดหมาย

ข. ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับใจ ใจกับกายไปด้วยกัน

ค. รู้สึกเศร้า อ้างว้าง หาจุดหมายไม่เจอ

ง. ที่กล่าวมาถูกทุกข้อ

๘. สิ่งสำคัญที่สุดของเพลงทะเลใจคือข้อใด

ก. ความสุขหรือความทุกข์อยู่ที่ใจ

ข. ความสุขอย่างเดียวอยู่ที่ใจ

ค. ความทุกข์อย่างเดียวอยู่ที่ใจ

ง. ความทุกข์อยู่ไม่ได้อยู่ที่ใจแต่อยู่ที่กาย

๙. “ ท่ามกลางแสงสีทีวีไลต์ อาจหลงทางไปไม่ยากเย็น ” มีความหมายว่าอย่างไร

ก. แสงสีทำให้หลงทางง่ายไม่ใช่เรื่องแปลก

ข. ความสวยงามอาจทำให้เราหลงทางได้ง่าย

ค. ความเจริญต่างๆ แสงสีอาจทำให้เราหลงทางได้ง่าย

ง. ทุกข้อที่กล่าวมาถูกทุกข้อ

๑๐. เราจะคิดหาทางป้องกันแก้ไขอย่างไร ถ้าเกิดขึ้นกับเรา

ก. อะไรจะเกิดก็ปล่อยไป ตามที่ จะเป็น

ข. ต้องมีสติไม่หวั่นไหวกับสิ่งรอบตัว

ค. อยู่เฉยๆ ไม่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง

ง. อยู่บ้านไม่ออกไปไหน

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน แบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๓

๑. ข.
๒. ค.
๓. ก.
๔. ง.
๕. ก.
๖. ข.
๗. ค.
๘. ก.
๙. ค.
๑๐. ข.

ภาคผนวก ค
แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนสรุปความ

๕. ข้อความใด แสดงภาพการเคลื่อนไหวที่ชัดเจนที่สุด

- ก. เหล่าปลูมวิ่งฉิวไปตามหาดทราย
- ข. ไซดหินสีคล้ำไหลพันน้ำอยู่เบื้องหน้า
- ค. หาดกว้างไกลออกไปจนสุดสายตา
- ง. หาดทรายสีขาวละเอียดตัดกับสีเขียวครามน้ำทะเล

พอฤดูฝนมาเยือน ชาวบ้านก็เริ่มทำนากันอย่างคึกคัก คนในแฟรมน้ำที่มีนาอยู่ข้างบนก็เตรียมที่เพื่อตกกล้าพอสึณนาแปลงใหญ่ได้รับการไถพรวนจนเรียบร้อย ต้นกล้าก็ถูกถอนมาปักดำ จากนั้นต่อมาไม่นานนัก ต้นกล้าลั่นๆ ก็เริ่มตั้งตัวได้ งอกใบใหม่ขึ้นมาอย่างรวดเร็ว ท้องนาอันไพศาลทำหมู่บ้านก็กลายเป็นทะเลมีคลื่นสีเขียวอร่ามของใบข้าว งามสะพรั่งพล้วระลอกตามแรงลมมองดูสวยงามสุดสายตา

๖. จากข้อความข้างต้น ลมว่าว น่าจะเกิดในช่วงเวลาใด

- ก. เดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน
- ข. เดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม
- ค. เดือนมิถุนายน-ตุลาคม
- ง. เดือนพฤศจิกายน-มกราคม

๗. ข้อใดคือใจความสำคัญของข้อความข้างต้น

- ก. ฤดูเล่นว่าวอยู่ในช่วงฤดูร้อน และเล่นตั้งแต่เวลาบ่ายถึงค่ำ บริเวณที่จะเล่นใช้ที่โล่งกว้าง
- ข. การเล่นว่าวจะเล่นในฤดูเล่นว่าวอันเป็นตอนที่ลมว่าวพัดมา การเล่นจะใช้ที่ลานกว้างไม่มีต้นไม้มาก
- ค. การเล่นว่าวมีประมาณ ๓-๔ เดือน และเล่นในที่ที่มีลานกว้างปราศจากต้นไม้ เล่นในเวลาบ่าย
- ง. ฤดูเล่นว่าวอยู่ประมาณเดือน ๒-๕ และเล่นตั้งแต่บ่ายถึงค่ำ

“ลูกชายไม่เชื่อฟังคำสั่งพ่อ จึงก่อเกิดฆาตกรรมนำฉิบหาย เพราะประมาทจึงส่งผลให้ตนตาย ทั้งหญิงชายควรคิดข้อคำพ่อสอน ประสพการณ์พ่อก็มีจึงชี้ถูก หมายถึงลูกหญิงชายไม่เดือดร้อน รู้หลบหลีกยอมปลอดภัยได้แน่นอน คำพ่อสอนฟังสั่งควรไว้สอนตน”

๘. บทร้อยกรองนี้มุ่งสอนให้ทำอะไร

- ก. ให้เชื่อฟังครู
- ข. ไม่ให้ประมาท
- ค. ให้รู้จักอดออม
- ง. ให้รู้จักเสียสละ

๙. ข้อใดสอดคล้องกับบทร้อยกรองนี้

- ก. นีลูกอย่าประมาทนะ
- ข. นีลูกอย่าคดโกงใครนะ
- ค. นีลูกอย่าเห็นแก่ตัวนะ
- ง. นีลูกอย่าขโมยของคนอื่นนะ

“ประหยัดไว้วันนี้ดีกว่าแน่ วันหน้าแก้อาจไม่ทันนะท่านหนา ไม่ควรซื้อก็ไม่ควรดวนซื้อมา
กว่าจะหาเงินมาได้เหงื่อไหลริน”

๑๐. ข้อความข้างต้นนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. ตำหนิ
- ข. ตักเตือน
- ค. อบรม
- ง. ชักชวน

๑๑. ข้อความข้างต้นนี้มุ่งสอนในเรื่องใด

- ก. การซื้อของใช้
- ข. การซื้ออาหาร
- ค. การใช้จ่ายอย่างประหยัด
- ง. การหาเงินมาใช้

๑๒. เมื่ออ่านบทร้อยกรองนี้แล้ว ควรทำอะไร จึงถือว่าเกิดประโยชน์ต่อตน

- ก. อ่านแล้วก็แล้วไปได้ความรู้
- ข. อ่านแล้วปฏิบัติไม่ขัดสน
- ค. อ่านนำไปไขให้ใครฟัง
- ง. อ่านแล้วรู้ว่าดีมีประโยชน์

๑๓. คุณธรรมในข้อความนี้คืออะไร

- ก. ขยัน
- ข. ประหยัด
- ค. อุตุน
- ง. เสียสละ

“การปิดกั้น รับเฉพาะคำสอนศาสนาของตนอาจทำให้จิตใจคับแคบ และนำไปสู่ความขัดแย้ง
รุนแรงถึงฆ่ากันตายได้ เช่น เหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นทุกวันนี้ ส่วนหนึ่งมาจากการรับเฉพาะคำ
สอนของศาสนาตนเอง”

๑๔. ข้อความนี้มีจุดประสงค์อย่างไร

- ก. ให้รักศาสนาของตน
- ข. ให้เห็นแก่ศาสนาของตน
- ค. ให้เปิดใจให้กว้าง
- ง. ให้เข้าใจคนอื่นบ้าง

๑๕. พฤติกรรมของใครสอดคล้องกับข้อความนี้

- ก. แต่งศึกษาคำสอนทุกศาสนา
- ข. ดาการศึกษาเฉพาะคำสอนศาสนาของตน แต่มีจิตใจเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ทั่วไป
- ค. ดำศึกษาเฉพาะคำสอนศาสนาของตน และเห็นคนนับถือศาสนาอื่นเป็นคนไม่ดี
- ง. ดินับถือพระศาสดาทุกศาสนา

๑๖ ข้อความนี้สรุปได้ว่าอย่างไร

- ก. คนใจคับแคบเพราะคำสอนศาสนา
- ข. คนฆ่ากันเพราะศาสนาต่างกัน
- ค. การรับเฉพาะคำสอนของศาสนาตน และเห็นคนนับถือศาสนาอื่นเป็นคนไม่ดี
- ง. เหตุการณ์รุนแรงเพราะศาสนาสอนไว้

โรคติดต่อเกิดจากเชื้อโรคต่างๆ เช่น แบคทีเรีย ไวรัส เชื้อรา และพยาธิชนิดต่างๆ เชื้อโรคเหล่านี้มีขนาดเล็กมาก เราไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่า ต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ส่องดูจึงจะมองเห็นได้ดังนั้นเราจึงควรระมัดระวังให้มาก เพราะ เชื้อโรคสามารถที่จะเข้าสู่ร่างกายเราได้ตลอดเวลา"

๑๗. ใจความสำคัญของเรื่องนี้กล่าวถึงอะไร

- ก. เชื้อไวรัส
- ข. โรคติดต่อ
- ค. พยาธิ
- ง. กล้องจุลทรรศน์

๑๘. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องตามเรื่องนี้

- ก. พยาธิสามารถติดต่อกันได้
- ข. โรคติดต่อคือพยาธิ
- ค. ไวรัสเป็นเชื้อโรคที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า
- ง. กล้องจุลทรรศน์ใช้สำหรับส่องดูเชื้อโรคขนาดเล็กมาก

“ความรู้จะไม่เกิดประโยชน์อันใดเลยหากรู้แล้วไม่นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ หรือนำไปใช้ในทางที่ ผิดจนเกิดความเสียหายทั้งแก่ตนเอง และคนอื่น เพื่อไม่ให้เกิดการเรียนรู้ต้องสูญเสียเปล่าเราควรนำสิ่งที่ ได้เรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มิฉะนั้นเราก็อาจมีค่าไม่เท่ากับชาวนาที่เขาไม่ได้เรียนรู้มาจากไหน แต่เกิดจากประสบการณ์ และมีการปฏิบัติอยู่เป็นประโยชน์ และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอีกด้วย”

๑๙. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด

- ก. เสนอแนะ
- ข. วิพากษ์วิจารณ์
- ค. แสดงความคิดเห็น
- ง. ชักชวน

๒๐. ข้อความนี้ต้องการบอกให้เราทราบสิ่งใด

- ก. ประโยชน์ของความรู้
- ข. การใช้ความรู้
- ค. การเรียนรู้เพื่อรู้ให้ลึก
- ง. สิ่งที่ได้จากความรู้

๒๑. การเรียนรู้ของชาวนาตรงกับข้อใด

- ก. การเรียนรู้จากห้องเรียน
- ข. การเรียนรู้จากบรรพบุรุษ
- ค. การเรียนรู้จากตำรา หรือเอกสาร
- ง. การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

๒๒. เราควรทำสิ่งใดจึงจะสอดคล้องกับข้อความนี้

- ก. นำความรู้ไปใช้ปฏิบัติจริง
- ข. เรียนรู้ให้มากขึ้น
- ค. สอบถามจากผู้รู้ให้เข้าใจจึงจะเกิดประโยชน์
- ง. นำความรู้ไปหาประโยชน์ให้มาก

๒๓. ข้อความนี้สรุปได้อย่างไร

- ก. ความรู้จะเกิดประโยชน์เมื่อเราได้รู้
- ข. ความรู้จะเกิดประโยชน์เมื่อเราได้นำไปใช้ได้ถูกต้อง
- ค. ความรู้จะเกิดประโยชน์ไม่ว่าจะนำไปใช้ในทางใด
- ง. ความรู้จะเกิดประโยชน์เมื่อต้องการใช้

"คนอีสานมีอยู่ทุกหนแห่งของประเทศไทย ทั้งนี้เพราะคนอีสานมีเป็นจำนวนมาก และส่วนใหญ่มีฐานะไม่ค่อยดีจึงไปหางานทำต่างจังหวัดเป็นจำนวนมาก ที่ได้มีงานทำมีการจ้างแรงงานชาวอีสานก็จะมีอยู่ที่นั่น"

๒๔. ข้อใดตรงกับข้อความนี้

- ก. ชาวอีสานส่วนใหญ่อยู่ที่ต่างจังหวัด
- ข. ชาวอีสานส่วนใหญ่ยากจน
- ค. ชาวอีสานส่วนใหญ่มีงานทำ
- ง. ชาวอีสานส่วนใหญ่หนีจากบ้าน

๒๕. ข้อนี้สรุปได้ตามข้อใด

- ก. ชาวอีสานเลือกทำงานทั่วประเทศ
- ข. ชาวอีสานเห็นแก่เงิน
- ค. ชาวอีสานไม่เลือกงานทำ
- ง. ชาวอีสานชอบทำงานต่างจังหวัด

๒๖. ชาวอีสานมีคุณธรรมในข้อใด

- ก. เสียสละ
- ข. สามัคคี
- ค. ขยัน
- ง. ประหยัด

"เลือดในอกแม่ผสมเป็นนมแม่ รวมดวงใจให้แก่ลูกในไส้ พร้อมความหวังหลังลงตรงหัวใจ มอบสายใยผ่านน้ำนมให้ลูกยา หมายถึงให้ลูกเติบโตเหมือนใครเขา งานหนักเบาแม่ไม่บ่นทน

๒๗. บทร้อยกรองนี้ต้องการสื่อให้เห็นความสำคัญในเรื่องใด

- ก. ความหวังดีของแม่
- ข. ความทุกข์ยากลำบากของแม่
- ค. คุณค่าของแม่
- ง. น้ำนมของแม่

๒๘. อ่านบทร้อยกรองนี้แล้วทำให้นึกถึงเพลงอะไร

- ก. ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่
- ข. คำน้านม
- ค. พระแม่โพสพ
- ง. หยาดเหงื่อเพื่อแม่

“จะไม่กลับหลังถ้ายังไม่ได้ดี เอย์ถ้อยคำนี้ต่อหน้าแม่พ่อวันจาก”

๒๙. ใจความสำคัญของข้อความนี้คือข้อใด

- ก. ถ้ายังไม่ได้ดีก็จะไม่กลับมาบ้าน
- ข. ถ้ายังไม่ได้ของดีก็จะไม่กลับหลังหัน
- ค. ถ้ายังไม่ได้ดีก็จะไม่หันมามอง
- ง. ถ้ายังกลับหลังหันไม่ได้ก็จะไม่พูดกับพ่อแม่

เปรียบของง่ายว่ากล้วยด้วยดูถูก

แต่ใบลูกต้นปลีล้วนมีค่า

เกิดเป็นคนควรเสริมเพิ่มราคา

อย่าให้ด้อยคุณค่ากว่ากล้วยเอย

๓๐. ใจความสำคัญของข้อความนี้ คือข้อใด

- ก. ควรทำตนให้มีคุณค่า
- ข. ควรทำตนให้เหมือนต้นกล้วย
- ค. ควรทำตนให้มีราคาเหมือนต้นกล้วย
- ง. ควรปลูกต้นกล้วยให้มากๆ

แม้ไม่เรียนสิ่งใดคงไม่รู้

ไม่แลดูสิ่งใดคงไม่เห็น

ไม่เพียรทำสิ่งประสงค์คงไม่เป็น

ต้องเคียวเข็นฝักไปให้ล้นหัต

๓๑. ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร

- ก. การเรียน
- ข. การสังเกต
- ค. การฝึกหัดตนเอง
- ง. การใช้ความพยายาม

“ควรเลือกซื้อผลไม้ให้ตรงตามฤดูกาล เพราะราคาถูกกว่า”

๓๒. ผู้กล่าวต้องการบอกอะไร

- ก. ผลไม้ถูกหายาก
- ข. ไม่ควรซื้อผลไม้นอกฤดูเพราะราคาแพง
- ค. ผลไม้นอกฤดูราคาจะถูก
- ง. ผลไม้ตามฤดูจะราคาแพง

พ่อไม่มีเงินทองจะกองให้
 จงตั้งใจพากเพียรเรียนหนังสือ
 หาวิชาความรู้เป็นคู่มือ
 เพื่อยึดถือเอาไว้ใช้เลี้ยงกาย

๓๓. สาระสำคัญของข้อความข้างต้นคือข้อใด

- ก. การมุ่งหาทรัพย์สินเงินทอง
- ข. ความสุขสบายของผู้เป็นพ่อแม่
- ค. ความสำคัญของการมีวิชาความรู้
- ง. มรดกที่พ่อแม่ยกให้ลูก

๓๔. ได้พบกับอ้ายเหมือนใจได้ “ปริญา”

คำที่พิมพ์ตัวหนามีความใกล้เคียงกับข้อใด

- ก. เป็นขวัญ กำลังใจ
- ข. ความภาคภูมิใจ รางวัลชีวิต
- ค. เป็นดวงใจ ขวัญใจ
- ง. เป็นน้ำใจ กำลังใจ

๓๕. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องในเรื่องนี้

- ก. คนกับสัตว์อาศัยกัน
- ข. สัตว์กับธรรมชาติไม่ได้อาศัยกัน
- ค. สัตว์กับธรรมชาติอาศัยกัน
- ง. คนกับธรรมชาติอาศัยกัน

๓๖. บทร้อยกรองนี้สรุปได้ตามข้อใด

- ก. สัตว์ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อม
- ข. ทุกสิ่งทุกอย่างต้องพึ่งพาอาศัยกัน
- ค. คนกับสัตว์ต้องอาศัยกัน
- ง. คนกับสิ่งแวดล้อมต้องอาศัยกัน

อ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามข้อ ๓๗ - ๓๘

“ความมืดหมดไป แสงสีทองเริ่มเจิดจ้าดังมัย หยดน้ำค้างเหือดหายไปพร้อมสายหมอก
สิ่งมีชีวิตทั้งหลายดูว่าเรือง”

๓๗. คำว่า “แสงสีทอง” น่าจะหมายถึงอะไร

ก. ดวงจันทร์	ข. ดวงอาทิตย์
ค. แสงจากหลอดไฟ	ง. แสงจากกองไฟ

๓๘. “เจิดจ้า” มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. แดงจ้า	ข. แจ่มชัด
ค. สว่างสุกใส	ง. สีทองทั่วบริเวณ

“ชีวิตคนหล่นเกลื่อนเหมือนใบไม้

ชีวิตใครคำฟ้าหาไม่เห็น

คงแต่คุณความดีที่บำเพ็ญ

เหมือนดาวเด่นนภาดลไม่หล่นลั่น”

๓๙. บทร้อยกรองนี้ให้ข้อคิดในเรื่องใด

- ก. เกิดเป็นคนควรทำความดี
- ข. คนเกิดมาแล้วต้องตาย
- ค. ใบไม้มีประโยชน์มากมาย
- ง. ไม่มีใครอยู่คำฟ้า

อ่านบทร้อยกรองนี้แล้วรู้สึกเช่นไร

ก. อยากทำความดี	ข. อยากหนีจากโลกนี้
ค. อยากร้องไห้	ง. อยากอยู่คนเดียว

๔๐. ข้อใดสอดคล้องกับบทร้อยกรองนี้

- ก. คนเราควรพึ่งพาอาศัยกัน
- ข. คนเราควรทำมาหากิน
- ค. ทุกคนเกิดมาต้องตาย
- ง. การทำความดีเป็นหน้าที่ของคนดี

แบบทดสอบความสามารถการเขียนสรุปความจากเพลงไทยเพื่อชีวิต

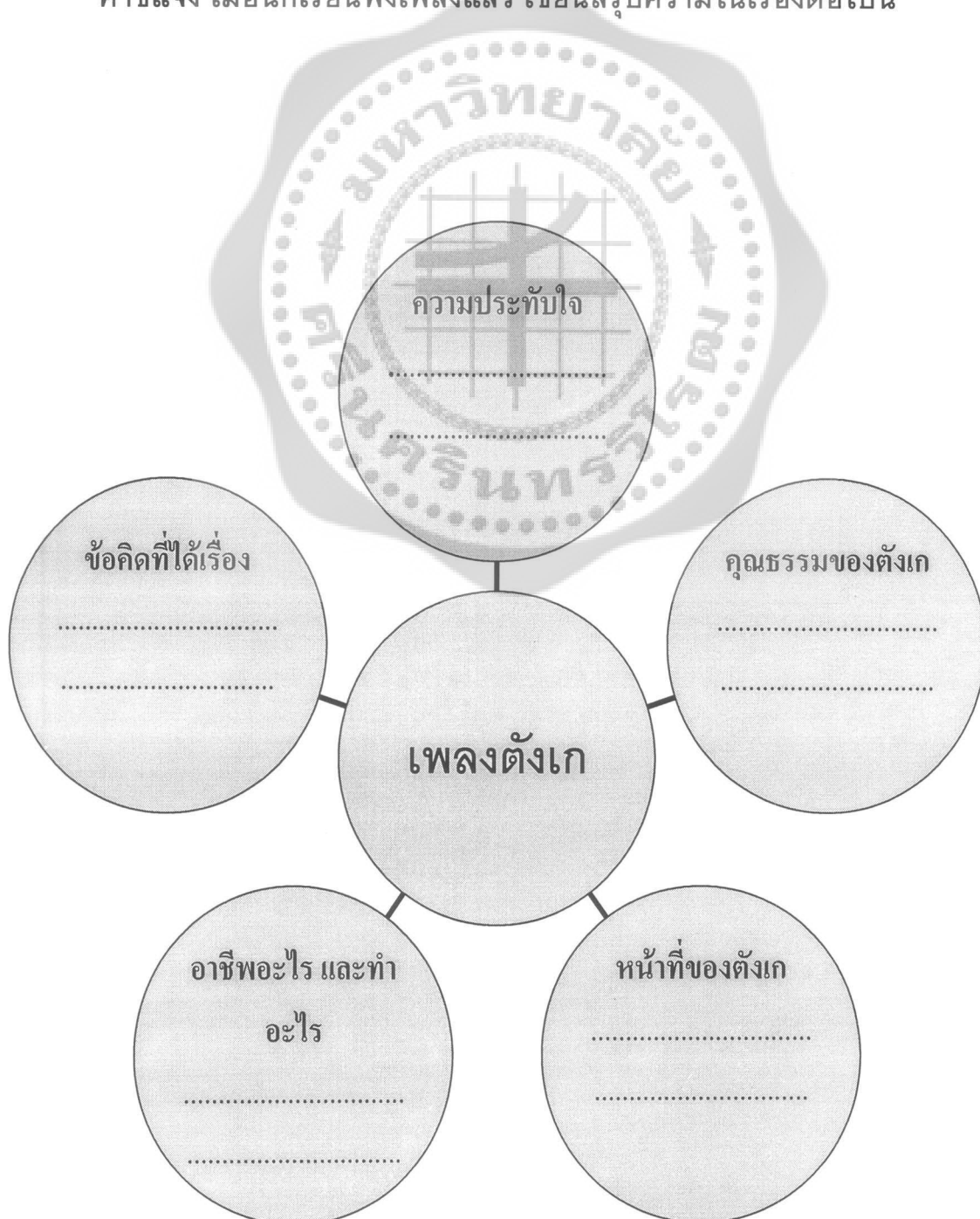
เพลง ดังเก

ศิลปิน พงษ์เทพ กระโดนชำนาญ

ฉันเกิด อยู่แดน อีสาน ถิ่นกันดารที่เขาดูหมิ่น ดูแคลน
จากไกลไปหาถิ่นต่างแดน ก็อาศัยแสนเมื่อจำต้องพรากบ้านมา
ร้อนรุ่ม พนจรไป เหมือนนกไพรไร้พง พนา
ไม่ได้จับไถ เลยไปจับปลา ไม่ได้ทำนา เลยมากับ เรือ ดังเก
แรกแรก ก็กลัวหลายหลาย ต้องเมามาย คลื่นโถ ละเห
คิดถึงแม่ ที่เคยไกวเปล ใ้เปลน้อย คือเรือดังเก
มีแม่ทะเล กล่อมนอน แรงแรง แม่ โมโหใครมา
หรือเป็นตำรา ให้ลูกแข็งแกร่ง ลูก ขอบุ ขอบลา
มากมายเถิดหนา พอเป็น ค่าแรง ทะเล มันถมไม่เต็ม
เหมือนคนใจเค็ม ที่คอยยื้อแย่ง คนจน ก็ถมไม่เต็ม
แต่ใจไม่เค็ม ทำงานข้มแข็ง อยากมีเรือสักลำ จะพาคนงามที่คิด จะแต่ง
ลอย ล่อง ลำ นาวา ให้ปลาอิจฉา เวลา คลื่น แรง
แม่ โมโห ใครมา หรือเป็นตำรา ให้ลูกแข็งแกร่ง
ลูก ขอบุ ขอบลา มากมายเถิดหนา พอเป็นค่าแรง
ทะเลมันถมไม่เต็ม เหมือนคนใจเค็ม ที่คอยยื้อแย่ง
คนจน ก็ถมไม่เต็ม แต่ใจไม่เค็ม ทำงานข้มแข็ง
อยาก มีเรือสักลำ จะพาคนงามที่ คิดจะแต่ง
ลอย ล่อง ลำ นาวา ให้ปลาอิจฉา เวลา คลื่น แรง...

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนฟังเพลงแล้ว เขียนสรุปความในเรื่องต่อไปนี้

คำชี้แจง ตอบคำถามต่อไปนี้

๑. เพลงนี้กล่าวเรื่องใด

.....

.....

๒. สาระสำคัญจากเพลงนี้คือ

.....

.....

๓. นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไร เพื่ออนุรักษ์ทะเลและสัตว์น้ำให้คงอยู่ตลอดไป

.....

.....

.....

๔. นักเรียนความรู้สึกกับอาชีพชาวประมง และมีประโยชน์อย่างไร

.....

.....

.....

๕. นักเรียนสามารถนำบทเพลง ดังเก ปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างไร

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	ธีระรัตน์ ศิริสวัสดิ์
วันเดือนปีเกิด	29 มีนาคม 2502
สถานที่เกิด	นครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	04/58 อาคาร T1 เมืองทองธานี ต. บ้านใหม่ อ. ปากเกร็ด จ. นนทบุรี 11120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ถ. ราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10200
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	คณะศึกษาศาสตร์ วิชาเอกภาษาไทย จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2553	กศ.ม. สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร